

ΔΕΛΤΙΟΝ

ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ και ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ 2036
ΜΑΪΟΥ 2025

www.sae-epe.gr

ΕΤΑΙΡΙΚΑ

2653 | Ευθύνονται έναντι της Α.Ε. τα μέλη του Δ.Σ. που σφετερίζονται μια πολύτιμη ευκαιρία που ανήκει σε αυτήν και για την αποζημίωση της προκληθείσας ζημίας ασκείται η εταιρική αγωγή, όμως οι μέτοχοι δεν έχουν παράλληλη αξίωση αποζημίωσης για την έμμεση ζημία που υφίστανται από τις ενέργειες των οργάνων της διοίκησης (Μο-νΕφΑ0898/2024).

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ

2663 | Η χορήγηση είτε ενωσιακής είτε εθνικής επιδότησης δεν θέτει τις επιδοτούμενες πράξεις εκτός συστήματος Φ.Π.Α. ακόμη και αν πραγματοποιούνται για την υλοποίηση ενωσιακού προγράμματος στήριξης κατ'εφαρμογή ενωσιακής νομοθεσίας. Κρίσιμη εν προκειμένω είναι η διαπίστωση αφενός αν οι διενεργούμενες πράξεις έχουν ορισμένο παραλήπτη και πραγματοποιούνται έναντι ανταλλάγματος (εξ επαχθούς αιτίας), αφετέρου αν η χορηγούμενη επιδότηση συνδέεται άμεσα με τον καθορισμό της αξίας της αντιπαροχής, ακόμα και αν καλύπτει το σύνολό της (ΣτΕ 1815/2024)

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΔΕΕ

2671 | Όταν ένα κράτος μέλος θεσπίζει πρόγραμμα πολιτογράφησης που βασίζεται στη διαδικασία συναλλακτικού χαρακτήρα στο πέρας της οποίας χορηγείται η ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης έναντι προκαθορισμένων πληρωμών ή επενδύσεων, το κράτος αυτό αγνοεί προδήλως την απαίτηση μιας τέτοιας ιδιαίτερης σχέσης αλληλεγγύης και πίστης, η οποία χαρακτηρίζεται από την αμοιβαιότητα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων μεταξύ του κράτους μέλους και των υπηκόων του, και, ως εκ τούτου, διαρρηγνύει την αμοιβαία εμπιστοσύνη στην οποία στηρίζεται η ιθαγένεια της Ένωσης, κατά παράβαση του άρθρου 20 ΣΛΕΕ και της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ (Απόφαση του ΔΕΕ της 29.4.2025, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά της Δημοκρατίας της Μάλτας, υπόθ. C-181/23).

Περιεχόμενα

2651 ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ

Αντίστροφη Μέτρηση για την Υποχρεωτική Ηλεκτρονική Τιμολόγηση στις B2B Συναλλαγές

ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

2653 Ευθύνονται έναντι της Α.Ε. τα μέλη του Δ.Σ. που σφετερίζονται μια πολύτιμη ευκαιρία που ανήκει σε αυτήν και για την αποζημίωση της προκληθείσας ζημίας ασκείται η εταιρική αγωγή, όμως οι μέτοχοι δεν έχουν παράλληλη αξίωση αποζημίωσης για την έμμεση ζημία που υφίστανται από τις ενέργειες των οργάνων της διοίκησης (ΜονΕφΑθ898/2024)..

2654 Δεδομένου ότι στην απόσχιση κλάδου η Α.Ε. από την οποία γίνεται η απόσχιση δεν λύεται αλλά εξακολουθεί να υπάρχει, αυτή συνεχίζει να ευθύνεται παράλληλα με την ΑΕ στην οποία εισφέρθηκε ο κλάδος έως την αξία των μεταβιβαζόμενων στοιχείων για τα χρέη του κλάδου (ΑΠ 40/2025).

2655 Η ανυπόστατη απόφαση ΓΣ της ΑΕ υπάρχει μόνο κατά το φαινόμενο και όχι στην πραγματικότητα, δεδομένου ότι στην ανυπόστατη απόφαση δεν έχει λάβει χώρα πραγματική συνάθροιση των μετόχων, δεν έχει ασκηθεί πραγματικά το δικαίωμα ψήφου, και σε περίπτωση που έχουν συγκεντρωθεί οι μέτοχοι, δεν έχουν συνείδηση ότι απαρτίζουν το εταιρικό όργανο με σκοπό την ρύθμιση των εταιρικών υποθέσεων (ΑΠ 270/2025)

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ

2656 Μόνο εφόσον περιλαμβάνει ρητή διάταξη περί αμοιβαίας διοικητικής συνδρομής για ανταλλαγή πληροφοριών επί των ρυθμιζομένων με αυτή φορολογικών αντικειμένων όπως η φορολογία κεφαλαίου διμερής ή πολυμερής σύμβαση, μπορεί να επιτρέψει την εξαίρεση της καταβολής Ε.Φ.Α. από εταιρεία εκτός ΕΕ, για τον λόγο ότι η σύμβαση επιτρέπει την ανταλλαγή πληροφοριών προς εξακρίβωση και έλεγχο της ταυτότητας των φυσικών προσώπων που συμμετέχουν στις υποκείμενες στον φόρο εταιρείες (ΣτΕ1220/2024)

2658 Μόνο εφόσον δηλώνεται επαγγελματική δραστηριότητα στεγαζόμενη υπό νέο τετραψήφιο ΚΑΔ θεωρείται ότι λαμβάνει χώρα έναρξη εργασιών σε διαφορετική κατ'αντικείμενο επαγγελματική δραστηριότητα για την κατά νόμο πενταετή απαλλαγή από το τέλος επιτηδεύματος (ΔΕΔ Θεσσαλονίκης 2728/27.12.2024).

2661 Μετά την παρέλευση 10 ημ. από την ανάρτηση στο λογαριασμό του προσώπου στο οποίο αφορά και την ειδοποίησή του στη δηλωθείσα διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, θεωρείται ότι έχει νομίμως κοινοποιηθεί πράξη ή έγγραφο που κοινοποιείται ψηφιακά στον λογαριασμό φυσικού, νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας για την έναρξη της προθεσμίας άσκησης της ενδικοφανούς προσφυγής (ΔΕΔ Αθήνα 2728/7.10.2024).

2662 Ακυρωτέα η ταμειακή βεβαίωση εφόσον δεν στηρίζεται σε νόμιμο τίτλο στον οποίο προσδιορίζεται επαρκώς το χρέος προς το Δημόσιο. Αν ούτε η ταμειακή βεβαίωση της οφειλής ούτε η ατομική ειδοποίηση, δεν περιέχει τα καθοριζόμενα στην ως άνω διάταξη στοιχεία, προκειμένου ο οφειλέτης να λάβει επαρκή και ασφαλή γνώση για το είδος του χρέους, το ύψος του, τη χρονολογία βεβαίωσης και γενικά να κατατοπίζεται επαρκώς για την οφειλή του, τότε η έλλειψη αυτή μπορεί να οδηγήσει στην ακύρωση αυτών (ΑΠ 1140/2024).

2663 Η χορήγηση είτε ενωσιακής είτε εθνικής επιδότησης δεν θέτει τις επιδοτούμενες πράξεις εκτός συστήματος Φ.Π.Α. ακόμη και αν πραγματοποιούνται για την υλοποίηση ενωσιακού προγράμματος στήριξης κατ'εφαρμογή ενωσιακής νομοθεσίας. Κρίσιμη εν προκειμένω είναι η διαπίστωση αφενός αν οι διενεργούμενες πράξεις έχουν ορισμένο παραλήπτη και πραγματοποιούνται έναντι ανταλλάγματος (εξ επαχθούς αιτίας), αφετέρου αν η χορηγούμενη επιδότηση συνδέεται άμεσα με τον καθορισμό της αξίας της αντιπαροχής, ακόμα και αν καλύπτει το σύνολό της (ΣτΕ 1815/2024)

ΕΡΓΑΣΙΑΚΑ

2666 Ακόμη και η αντικειμενικά αδικαιολόγητη καταγγελία, δηλαδή εκείνη που δεν γίνεται για σοβαρούς λόγους συνδεόμενους με το αντικειμενικό συμφέρον της επιχείρησης του εργοδότη, δεν είναι άνευ ετέρου καταχρηστική καθόσον, η θέση, ως προϋποθέσεως του κύρους της καταγγελίας, της ύπαρξης βάσιμου λόγου γι' αυτήν θα μετέτρεπε την καταγγελία από αναιτιώδη δικαιοπραξία σε αιτιώδη (ΜονΕφΠειρ16/2025).

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ

2667 Ως καταναλωτής νοείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ενώσεις προσώπων χωρίς νομική προσωπικότητα, που αποτελεί τον τελικό αποδέκτη των προϊόντων ή των υπηρεσιών που προσφέρονται στην αγορά και των οποίων κάνουν χρήση (ΑΠ 135/2024).

ΕΥΡΕΣΙΤΕΧΝΙΑ

2669 Μόνο η συνδρομή των τυπικών και των αρνητικών προϋποθέσεων ελέγχονται από τον Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας για την έκδοση διπλώματος ευρεσιτεχνίας, δεδομένου ότι στο ισχύον ελληνικό δίκαιο δεν θεσπίστηκε το εξεταστικό σύστημα, δηλαδή, το σύστημα του προελέγχου των ουσιαστικών προϋποθέσεων (νέο, εφευρετική δραστηριότητα, βιομηχανική εφαρμογή) των αιτήσεων για την απονομή Διπλώματος Ευρεσιτεχνίας (ΤριμΕφΑθ 281/2025).

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΔΕΕ

2671 Όταν ένα κράτος μέλος θεσπίζει πρόγραμμα πολιτογράφησης που βασίζεται στη διαδικασία συναλλακτικού χαρακτήρα στο πέρασ της οποίας χορηγείται η ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης έναντι προκαθορισμένων πληρωμών ή επενδύσεων, το κράτος αυτό αγνοεί προδήλως την απαίτηση μιας τέτοιας ιδιαίτερης σχέσης αλληλεγγύης και πίστης, η οποία χαρακτηρίζεται από την αμοιβαιότητα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων μεταξύ του κράτους μέλους και των υπηκόων του, και, ως εκ τούτου, διαρρηγνύει την αμοιβαία εμπιστοσύνη στην οποία στηρίζεται η ιθαγένεια της Ένωσης, κατά παράβαση του άρθρου 20 ΣΛΕΕ και της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ (Απόφαση του ΔΕΕ της 29.4.2025, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά της Δημοκρατίας της Μάλτας, υπόθ. C-181/23).

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να λάβουν πλήρη αντίγραφα των αποφάσεων που επιθυμούν από τα γραφεία του Συνδέσμου, επικοινωνώντας στα εξής: Τ: +30 210 36 20 274 | F: +30 210 36 26 610 | e-mail: mail@sae-epe.gr

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Σύνδεσμος Ανωνύμων Εταιρειών και Επιχειρηματικότητας

ΕΚΔΟΤΗΣ

Σίμος ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Ιωάννα ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ, Δ.Ν. Δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Πανεπιστημίου 16 10672, Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΟ 2103620274

FAX 2103626610

E-MAIL mail@sae-epe.gr

SITE www.sae-epe.gr

SOFTONE
IMPACT

EINVOICING

Αντίστροφη Μέτρηση για την Υποχρεωτική Ηλεκτρονική Τιμολόγηση στις B2B Συναλλαγές

Η εφαρμογή της υποχρεωτικής ηλεκτρονικής τιμολόγησης στις συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων (B2B) αναμένεται να τεθεί σε ισχύ εντός του 2025, με την πλήρη μετάβαση να ολοκληρώνεται έως τα τέλη του 2027. Πρόκειται για μια σημαντική μεταρρύθμιση που θα μετασχηματίσει τον τρόπο διαχείρισης των τιμολογίων, αντικαθιστώντας τα παραδοσιακά έντυπα παραστατικά με ψηφιακά.

Χιλιάδες επιχειρήσεις καλούνται να προσαρμοστούν στο νέο καθεστώς, που προβλέπει την υποχρεωτική διαβίβαση των παραστατικών – τιμολογίων, εντολών αγοράς, εμβασμάτων και άλλων εγγράφων – μέσω πιστοποιημένων παρόχων στην πλατφόρμα myDATA της ΑΑΔΕ. Το μέτρο αυτό συνιστά ένα καθοριστικό βήμα προς την πλήρη ψηφιοποίηση των φορολογικών διαδικασιών, συμβάλλοντας παράλληλα στην ενίσχυση της διαφάνειας.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ήδη δώσει την έγκρισή της προς την ΑΑΔΕ για την εφαρμογή του μέτρου. Σύμφωνα με το σχέδιο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, η μετάβαση θα πραγματοποιηθεί σε δύο στάδια: αρχικά θα ενταχθούν επιχειρήσεις με ετήσιο κύκλο εργασιών άνω των 200.000 ευρώ και στη συνέχεια θα ακολουθήσουν οι μικρότερες επιχειρήσεις.

Πέρα από την καταπολέμηση της έκδοσης πλαστών και εικονικών τιμολογίων – βασικός στόχος του μέτρου – η ηλεκτρονική τιμολόγηση προσφέρει ουσιαστικά οφέλη και για τις ίδιες τις επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα, συμβάλλει στη μείωση του λειτουργικού κόστους που σχετίζεται με την έκδοση και αποστολή τιμολογίων, ενώ διευκολύνει τη συμμόρφωση με τις ισχύουσες φορολογικές διατάξεις.

Ηλεκτρονική Τιμολόγηση μέσω Παρόχου: Ασφάλεια, Ευελιξία, Συμβατότητα

Ηλεκτρονική Τιμολόγηση μέσω Παρόχου: Ασφάλεια, Ευελιξία, Συμβατότητα

Η νέα νομοθεσία καθιστά επιτακτική την έγκαιρη υιοθέτηση μιας αξιόπιστης λύσης Ηλεκτρονικής Τιμολόγησης μέσω Παρόχου, προσαρμοσμένης στις λειτουργικές ανάγκες κάθε επιχείρησης. Η λύση **EINVOICING** της **SOFTONE IMPACT**, πιστοποιημένου Παρόχου Ηλεκτρονικής Τιμο-

λόγησης από την ΑΑΔΕ, εξασφαλίζει την απρόσκοπτη μετάβαση στην ψηφιακή εποχή.

Η πλατφόρμα της SOFTONE IMPACT παρέχει ολοκληρωμένη κάλυψη για την έκδοση, διαχείριση και αποστολή παραστατικών, είναι πλήρως συμβατή με όλα τα ERP λογισμικά και εξασφαλίζει την άμεση και ασφαλή διαβίβασή τους στη myDATA τη στιγμή της έκδοσης. Η υλοποίηση της λύσης δεν απαιτεί επιπλέον επενδύσεις σε εξοπλισμό, καθώς λειτουργεί μέσω cloud, προσφέροντας ευκολία πρόσβασης, ασφάλεια και χαμηλό λειτουργικό κόστος.

Η προστασία των δεδομένων παραμένει κρίσιμη για όλες τις επιχειρήσεις. Η πλατφόρμα EINVOICING έχει σχεδιαστεί με γνώμονα τη μέγιστη ασφάλεια, περιορίζοντας τον κίνδυνο απώλειας, παραβίασης ή μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης. Η υπηρεσία είναι πιστοποιημένη με ISO 27001 για την ασφάλεια των πληροφοριών, ενώ μέσω του ιδιόκτητου **PEPPOL Access Point**, τα τιμολόγια δρομολογούνται άμεσα και με ασφάλεια στην αρμόδια αναθέτουσα αρχή.

Ως ολοκληρωμένη λύση, η πλατφόρμα καλύπτει επίσης τις ανάγκες ηλεκτρονικής τιμολόγησης για B2G και B2C συναλλαγές, ενώ ενσωματώνει και τη λειτουργία του **eΔελτίου**, διευκολύνοντας την εφαρμογή του Ψηφιακού Δελτίου Αποστολής και στις δύο φάσεις.

Μια Νομοθετική Υποχρέωση που Μετατρέπεται σε Στρατηγικό Πλεονέκτημα

Η υιοθέτηση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω Παρόχου δεν αποτελεί απλώς υποχρέωση συμμόρφωσης με τη νομοθεσία, αλλά και στρατηγική ευκαιρία για ενίσχυση της αποδοτικότητας και της ψηφιακής ετοιμότητας. Η λύση EINVOICING της SOFTONE IMPACT προσφέρει στις επιχειρήσεις τα εξέγγυα για ασφαλή, σύγχρονη και αποτελεσματική λειτουργία, συμβάλλοντας καθοριστικά στη διασφάλιση της επιχειρησιακής συνέχειας και στην ενίσχυση της ανάπτυξης.

Μάθετε περισσότερα για την υπηρεσία EINVOICING της SOFTONE IMPACT στο <https://einvoiceing.gr/>.

Ανακαλύψτε όλες τις λύσεις της SOFTONE, μέλος του Ομίλου Olympia, στο www.softone.gr/.

Η αξιόπιστη λύση για τη **διαβίβαση παραστατικών** στη myDATA μέσα από μία μόνο πλατφόρμα

Learn more

ΕΥΘΥΝΟΝΤΑΙ ΕΝΑΝΤΙ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ Δ.Σ. ΤΗΣ Α.Ε. ΠΟΥ ΣΦΕΤΕΡΙΖΟΝΤΑΙ ΜΙΑ ΠΟΛΥΤΙΜΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ ΣΕ ΑΥΤΗΝ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΚΛΗΘΕΙΣΑΣ ΖΗΜΙΑΣ ΑΣΚΕΙΤΑΙ Η ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

όμως οι μέτοχοι δεν έχουν παράλληλη αξίωση αποζημίωσης για την έμμεση ζημία που υφίστανται από τις ενέργειες των οργάνων της διοίκησης.

**ΜονΕφΑ0898/2024 (Τμ. 16ο Εκούσια δικαιοδοσία)
ΔΙΚΑΣΤΗΣ: ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΩΤΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ, Εφέτης**

Οι διοικητές δηλαδή της ΑΕ, που λαμβάνουν αποφάσεις, είτε με δόλο (κάθε μορφή δόλου) είτε με αμέλεια και προκαλούν ζημία στην εταιρεία, ώστε να υποστεί αυτή σημαντικές απώλειες με μείωση της εταιρικής περιουσίας ή συνάπτουν βλαπτικές για την εταιρεία συμβάσεις ή σφετερίζονται μία πολύτιμη ευκαιρία που ανήκει σε αυτήν ευθύνονται έναντι της εταιρείας.

Στη συνέχεια, με τα άρθρα 103 -105 Ν.4548/2018 ρυθμίζεται η άσκηση των αξιώσεων της εταιρείας κατά των μελών του διοικητικού της συμβουλίου, που ευθύνονται κατά το άρθρο 102, ήτοι των αξιώσεων που προκύπτουν από την κακή διαχειριστική δράση του Δ.Σ. Όπως αναφέρεται στην ΑιτΕκθ του νόμου (σελ. 19)

Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι σε περίπτωση ζημίας της εταιρείας, λόγω κακής διαχειριστικής δράσης του διοικητικού της συμβουλίου, γεννώνται αξιώσεις αποζημίωσης της εταιρείας και στην περίπτωση αυτή υπάρχει μία αγωγή, η εταιρική αγωγή.

Ειδικότερα, σε περίπτωση που υπάρχει ευθύνη, σύμφωνα με το άρθρο 102 (αντίστοιχο παλαιό άρθρο 22α Κ.Ν 2190/1920), των διοικούντων την Α.Ε. για ζημία που προ-

κάλεσαν στην εταιρεία, η εταιρεία δύναται να ασκήσει αγωγή κατά των μελών του Δ.Σ με αίτημα την αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη (εταιρική αγωγή).

Η εταιρική αγωγή αναφέρεται στην ενιαία και αποκλειστική αγωγή του νομικού προσώπου της εταιρείας κατά των μελών του Δ.Σ. για την ζημία που υπέστη η εταιρεία από τους διοικητές κατά την διαχείριση της εταιρικής περιουσίας. Οι αξιώσεις αποζημίωσης (από την κακή διαχειριστική δράση του Δ.Σ) ανήκουν στο νομικό πρόσωπο της εταιρείας που είναι το αμέσως ζημιωθέν πρόσωπο, το οποίο και νομιμοποιείται αποκλειστικά να εγείρει την οικεία αγωγή κατά των μελών της διοίκησης, και όχι οι κατ' ιδίαν μέτοχοι, ο οποίοι υφίστανται έμμεση ζημία από τις πράξεις των οργάνων της διοίκησης και δεν έχουν ούτε παράλληλη αξίωση αποζημίωσης για την ζημία αυτή.

Φορέας λοιπόν της ουσιαστικής και δικονομικής αξίωσης αποζημίωσης είναι καταρχήν μόνο η εταιρεία και όχι οι μέτοχοι οι οποίοι μάλιστα δεν έχουν παράλληλη αξίωση αποζημίωσης για την έμμεση ζημία που υφίστανται από τις ενέργειες των οργάνων της διοίκησης.

ΔΕΔΟΜΕΝΟΥ ΟΤΙ ΣΤΗΝ ΑΠΟΣΧΙΣΗ ΚΛΑΔΟΥ Η ΑΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΓΙΝΕΤΑΙ Η ΑΠΟΣΧΙΣΗ ΔΕΝ ΛΥΕΤΑΙ ΑΛΛΑ ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΝΑ ΥΠΑΡΧΕΙ

αυτή συνεχίζει να ευθύνεται παράλληλα με την ΑΕ στην οποία εισφέρθηκε ο κλάδος έως την αξία των μεταβιβαζόμενων στοιχείων για τα χρέη του κλάδου.

ΑΠ 40/2025 (Α3΄ Πολιτικό Τμήμα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΜΑΡΙΑ ΣΙΜΙΤΣΗ-ΒΕΤΟΥΛΑ, Αντιπρόεδρος

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ: ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΠΛΑΙΤΑ, Αρεοπαγίτης

II. Από τις διατάξεις των άρθρων 68 παρ. 1 και 2 και 75 παρ. 1 και 2 του Κ.Ν. 2190/1920 περί Ανωνύμων Εταιριών (όπως το πρώτο αντικαταστάθηκε με το άρθρο 9 του Π.Δ. 498/1987 και το δεύτερο προστέθηκε με το άρθρο 12 του ίδιου Π.Δ. και ίσχυαν κατά τον κρίσιμο χρόνο), προκύπτει ότι μπορεί να πραγματοποιηθεί η συγχώνευση ανωνύμων εταιριών είτε με απορρόφηση είτε με σύσταση νέας εταιρίας (άρθρο 68 παρ. 1). Συγχώνευση δε με απορρόφηση είναι εκείνη με την οποία μία ή περισσότερες εταιρίες (απορροφούμενες), οι οποίες λύνονται χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση, μεταβιβάζουν σε άλλη υφιστάμενη ανώνυμη εταιρία (απορροφούσα) το σύνολο της περιουσίας τους (ενεργητικό και παθητικό) υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στην παρ. 2 του ίδιου άρθρου.

Κατά δε το άρθρο 75 παρ. 1 του άνω νόμου από την καταχώριση στο Μητρώο των Ανωνύμων Εταιριών της εγκριτικής απόφασης της συγχώνευσης, που προβλέπεται από το άρθρο 74, επέρχονται αυτοδίκαια και ταυτόχρονα, χωρίς καμία άλλη διατύπωση, τόσο για τις συγχωνευόμενες εταιρίες όσο και έναντι των τρίτων τα ακόλουθα αποτελέσματα: α) Η απορροφούσα εταιρία υποκαθίσταται σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των απορροφούμενων εταιρειών και η υποκατάσταση αυτή εξομοιώνεται με καθολική διαδοχή, β) οι μέτοχοι της ή των απορροφούμενων εταιριών γίνονται μέτοχοι της απορροφούσας εταιρίας και γ) η απορροφούμενη ή οι απορροφούμενες εταιρίες παύουν να υπάρχουν.

Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται ότι επί συγχώνευσης ανώνυμης εταιρίας με απορρόφηση, από την καταχώριση, στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών, της εγκριτικής απόφασης της συγχώνευσης, η απορροφούμενη εταιρία παύει να υφίσταται χωρίς να μεσολαβήσει εκκαθάριση, εξαφανιζόμενη ως υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων και ότι η απορροφούσα εταιρία υποκαθίσταται σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της απορροφούμενης εταιρίας ως καθολική διάδοχός της. Έτσι, από τον ως άνω χρόνο της συγχώνευσης με απορρόφηση δύο ανωνύμων εταιριών, ο τρίτος που είχε γεννημένες αξιώσεις κατά της απορροφούμενης εταιρίας έχει πλέον έννομο συμφέρον, κατ' άρθρο 68 ΚΠολΔ, να απευθύνει ενεργητικώς την αγωγή του προς ικανοποίηση των αξιώσεών

του μόνο κατά της απορροφήσασας εταιρίας και να προβάλει όλους τους ισχυρισμούς που είχε κατά της απορροφούμενης εταιρίας κατά τον χρόνο συγχώνευσης, παθητικώς δε νομιμοποιείται κατά του τρίτου ως καθολική διάδοχος η απορροφήσασα εταιρία (ΑΠ 319/2022, ΑΠ 1298/2021, ΑΠ 598/2021).

Εξάλλου, η προβλεπόμενη από το άρθρο 1 παρ. 1 περ. ε΄ του Ν. 2166/1993 απόσχιση κλάδου πολυκλαδικής επιχείρησης και η εισφορά αυτού σε λειτουργούσα ανώνυμη εταιρία διαφέρει ουσιωδώς από τη διάσπαση με απορρόφηση ή σύσταση νέας ανώνυμης εταιρίας, που διέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 81 έως 89 του Κ.Ν. 2190/1920 (όπως ίσχυαν κατά τον επίδικο χρόνο), δεδομένου ότι η τελευταία έχει ως αποτέλεσμα, ότι η διασπώμενη ανώνυμη εταιρία λύεται χωρίς εκκαθάριση και η περιουσία της, ως σύνολο ενεργητικού και παθητικού, μεταβιβάζεται με καθολική διαδοχή σε άλλη ανώνυμη εταιρία.

Αντιθέτως στην απόσχιση, η ανώνυμη εταιρία, από την οποία γίνεται η απόσχιση του κλάδου, δεν λύεται, αλλά εξακολουθεί να υπάρχει, η δε μεταβίβαση του κλάδου αυτού χωρεί σύμφωνα με τους κανόνες της ειδικής διαδοχής, η οποία επιβάλλεται από το ότι στην απόσχιση κλάδου δεν πρόκειται για μεταβίβαση περιουσίας ως συνόλου (ενεργητικό και παθητικό), αλλά για μεταβίβαση στοιχείων ενεργητικού μόνο.

Στην τελευταία αυτή περίπτωση της απόσχισης, για την προστασία των δανειστών της εταιρίας από την οποία γίνεται η απόσχιση, έχει εφαρμογή η διάταξη του άρθρου 479 εδ. α΄ και β΄ 1 ΑΚ, κατά την οποία «Αν με σύμβαση μεταβίβαστηκε περιουσία ή επιχείρηση, αυτός που αποκτά ευθύνεται απέναντι στο δανειστή έως την αξία των μεταβιβαζόμενων στοιχείων για τα χρέη που ανήκουν στην περιουσία ή στην επιχείρηση. Η ευθύνη αυτού που μεταβιβάζει εξακολουθεί να υπάρχει», με συνέπεια μεταξύ μεταβιβάζοντος και αποκτώντας να δημιουργείται σχέση απλής ομοδικίας και παθητικής εις ολόκληρον ενοχής απέναντι στο δανειστή (ΑΠ 736/2002). Επίσης, η μεταβολή της επωνυμίας μίας εταιρίας δεν έχει επίδραση στη νομική της προσωπικότητα, η οποία παραμένει αδιατάρακτη (ΑΠ 866/2021).

Η ΑΝΥΠΟΣΤΑΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΣ ΤΗΣ ΑΕ ΥΠΑΡΧΕΙ ΜΟΝΟ ΚΑΤΑ ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

δεδομένου ότι στην ανυπόστατη απόφαση δεν έχει λάβει χώρα πραγματική συνάθροιση των μετόχων, δεν έχει ασκηθεί πραγματικά το δικαίωμα ψήφου, και σε περίπτωση που έχουν συγκεντρωθεί οι μέτοχοι, δεν έχουν συνείδηση ότι απαρτίζουν το εταιρικό όργανο με σκοπό την ρύθμιση των εταιρικών υποθέσεων.

ΑΠ 270/2025 (Α1 ` Πολιτικό Τμήμα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΑΣΗΜΙΝΑ ΥΦΑΝΤΗ, Αντιπρόεδρος

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΧΟΙΝΟΧΩΡΙΤΗΣ, Αρεοπαγίτης

Αντίθετα οι ανυπόστατες αποφάσεις της γενικής συνέλευσης υπάρχουν μόνο κατά το φαινόμενο και όχι στην πραγματικότητα.

Προϋποθέσεις του υποστατού της απόφασης της γενικής συνέλευσης είναι: α. Να έχει υπάρξει γενική συνέλευση των μετόχων με την έννοια να έχει λάβει χώρα πραγματική συνάθροιση των μετοχών, β. να συμμετέχουν σε αυτήν μέτοχοι με την έννοια ότι σε όλους τους μετόχους να παρέχεται, σύμφωνα με το νόμο, η δυνατότητα συμμετοχής σ' αυτή, γ. το υποστατό της απόφασης προϋποθέτει περαιτέρω αυτή, ως βούληση του εταιρικού οργάνου να έχει προέλθει από πραγματική άσκηση του δικαιώματος ψήφου των μετοχών, ανεξάρτητα αν είναι θετική ή αρνητική, δ. η συνάθροιση των μετοχών σε συνέλευση σκοπό έχει την ρύθμιση εταιρικών υποθέσεων στα πλαίσια

της αρμοδιότητας που ο νόμος και η εσωτερική τάξη της εταιρείας παρέχει στο εταιρικό αυτό όργανο και συνεπώς απαιτείται οι μέτοχοι να έχουν συνείδηση ότι συγκεντρωμένοι απαρτίζουν το εταιρικό όργανο με τον ως άνω σκοπό.

Συνεπώς η ανυπόστατη απόφαση δεν είναι δικαιολογία. Πρέπει δε να σημειωθεί ότι ανυπόστατη απόφαση δεν είναι αυτή που παραβιάζει κανόνες αναγκαστικού δικαίου, διότι όλες οι άκυρες αποφάσεις παραβιάζουν κανόνες αναγκαστικού δικαίου, τους οποίους, αν δεν παραβίαζαν, δεν θα ήταν άκυρες, ούτε θα ήταν άκυρες οι παραβιάζουσες κανόνες ενδοτικού δικαίου αποφάσεις, όπως θα μπορούσε να υποστηριχθεί σε αντίθεση με την πρώτη περίπτωση. Επομένως, η οριοθέτηση των εννοιών είναι σαφής όπως και των εννόμων συνεπειών τους.

ΜΟΝΟ ΕΦΟΣΟΝ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ ΡΗΤΗ ΔΙΑΤΑΞΗ ΠΕΡΙ ΑΜΟΙΒΑΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΓΙΑ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΡΥΘΜΙΖΟΜΕΝΩΝ ΜΕ ΑΥΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ ΟΠΩΣ Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΔΙΜΕΡΗΣ Ή ΠΟΛΥΜΕΡΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗ

μπορεί να επιτρέψει την εξαίρεση της καταβολής Ε.Φ.Α. από εταιρεία εκτός ΕΕ, για τον λόγο ότι η σύμβαση επιτρέπει την ανταλλαγή πληροφοριών προς εξακρίβωση και έλεγχο της ταυτότητας των φυσικών προσώπων που συμμετέχουν στις υποκείμενες στον φόρο εταιρείες.

ΣτΕ 1220/2024 (ΤΜΗΜΑ Β')

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΜΙΧΑΗΛ ΠΙΚΡΑΜΕΝΟΣ, Αντιπρόεδρος
ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ: ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ, Σύμβουλος

Επειδή, ενόψει και της διάταξης του άρθρου 17 παρ. 5 του ν. 3091/2002 -η οποία παραπέμπει, μεταξύ άλλων, στις διατάξεις του Κεφαλαίου Β «Ελεγχος-Βεβαίωση φόρου» του Τέταρτου Μέρους του ισχύοντος κατά τον κρίσιμο χρόνο Κ.Φ.Ε. (βλ. άρθρα 66 «Φορολογικός Έλεγχος» και επ.) - η «αποκάλυψη» των γεγονότων που δημιουργούν φορολογικές υποχρεώσεις στην Ελλάδα βασίζεται όχι μόνο στα δικαιολογητικά τα οποία οφείλουν να συγκεντρώνουν/υποβάλλουν κατ' έτος τα νομικά πρόσωπα όσον αφορά στο ιδιοκτησιακό τους καθεστώς (αποκάλυψη μέχρι φυσικού προσώπου), αλλά και στη δυνατότητα των ημεδαπών φορολογικών αρχών να ελέγχουν (με τη χρήση, άλλωστε, και των σύγχρονων τεχνολογιών που διαθέτουν οι φοροελεγκτικοί μηχανισμοί) την αλήθεια και ακρίβεια των δηλούμενων/υποβαλλομένων/επιδεικνυομένων στοιχείων. Επομένως, υπάγονται στις κατά το άρθρο 15 παρ. 3 του ν. 3091/2002 εξαιρέσεις από τον φόρο (και, συνεπώς, απαλλάσσονται) οι εταιρείες εκείνες των οποίων οι δηλώσεις κ.λπ. υπόκεινται πραγματικά και αποτελεσματικά στη ελεγκτική φορολογική δικαιοδοσία των ημεδαπών φορολογικών αρχών ως προς το αληθές/ακριβές αυτών (ήτοι, ως προς την εξακρίβωση και τον έλεγχο της ταυτότητας των φυσικών προσώπων που συμμετέχουν στις υποκείμενες στον φόρο εταιρείες με σκοπό την αποκάλυψη της πραγματικής οικονομικής/περιουσιακής κατάστασής τους).

Προκειμένου για εταιρείες που εδρεύουν σε χώρες της Ε.Ε. (είτε αυτές είναι οι κυρίως υπόχρεες στον φόρο είτε οι συνευθυνόμενες συμμετέχουσες), ο έλεγχος και η διασταύρωση των ως άνω παρεχομένων από αυτές πληροφοριών εξασφαλίζεται καταρχήν βάσει των προβλεπομένων από τις οικείες οδηγίες της Ε.Ε. διαδικασιών διοικητικής συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών [βλ. ιδίως την οδηγία 77/799/ΕΟΚ (L 336), (ν. 1914/1990, Α' 178) και ήδη την οδηγία 2011/16/ΕΕ (L 64), (ν. 4170/2013, Α' 163), όπως τροποποιήθηκε με τις οδηγίες 2014/107/ΕΕ (ν. 4378/2016, Α' 55), (ΕΕ) 2015/2376 (ν. 4474/2017, Α' 80), (ΕΕ) 2016/881, (ν. 4484/2017, Α' 110), (ΕΕ)

2016/2258 (ν. 4569/2018, Α' 179), (ΕΕ) 2018/822, (ΕΕ) 2020/876 (ν. 4714/2020, Α' 148), (ΕΕ) 2021/514].

Αντιθέτως προκειμένου για εταιρείες οι οποίες εδρεύουν σε τρίτες χώρες, ο ως άνω έλεγχος προϋποθέτει, πάντως, σχετική δέσμευση της αρμόδιας φορολογικής αρχής της τρίτης χώρας, αναληφθείσα προδήλως στο πλαίσιο διεθνούς σύμβασης (πολυμερούς ή διμερούς), ότι θα χορηγεί στις ημεδαπές φορολογικές αρχές τις αναγκαίες πληροφορίες για την ελεγκσιμότητα της ορθότητας και ακρίβειας των συλλεγομένων πληροφοριών, αφού, άλλωστε, μόνον έτσι εξυπηρετείται ο σκοπός του νόμου, που είναι, κατά τα προεκτεθέντα, η αποτροπή της διάβρωσης της φορολογικής βάσης μέσω της χρήσης τεχνητών καταστάσεων/διευθετήσεων που, ανεξαρτήτως αν εμφανίζονται καταρχήν ως σύννομες, έχουν πάντως αποτελέσματα που αντιβαίνουν το πνεύμα του νόμου και νοθεύουν την κατά το άρθρο 4 παρ. 5 του Συντάγματος αρχή της ισότητας ενώπιον των δημοσίων βαρών, ενδέχεται δε να προκαλέσουν στρεβλώσεις στην κίνηση των κεφαλαίων και στους όρους του ανταγωνισμού [βλ. , συναφώς, την από έτους 2011 έκθεση του Ο.Ο.Σ.Α. , Φορολογική Διαφάνεια και Συμφωνίες Ανταλλαγής Πληροφοριών για Φορολογικούς Σκοπούς (OECD, Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes), την ειδική Συμφωνία -Μοντέλο του Ο.Ο.Σ.Α. , έτους 2002, για την Ανταλλαγή Πληροφοριών σε Φορολογικά Ζητήματα, μαζί με τα ερμηνευτικά σχόλια αυτής (OECD Model Agreement on Exchange of Information on Tax Matters), την τροποποίηση, το έτος 2004, της Συμφωνίας Μοντέλου (Πρότυπης Σύμβασης) για την Αποφυγή Διπλής Φορολογίας Εισοδήματος και Κεφαλαίου του Ο.Ο.Σ.Α. και των ερμηνευτικών της σχολίων αναφορικά με το άρθρο 26 (περί Ανταλλαγής Πληροφοριών), καθώς και τη μεταγενέστερη τροποποίηση αυτής το έτος 2012].

Υπό την έννοια αυτή, η διασφάλιση της δυνατότητας των ελληνικών φορολογικών αρχών να πραγματοποιούν έγκαιρο, ειδικό και διεισδυτικό έλεγχο/διασταύρωση των συλλεγομένων στοιχείων, μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών από τις αλλοδαπές φορολογικές δικαιοδοσίες, συνιστά

κομβικό στοιχείο για την σκοπούμενη από τον νομοθέτη πάταξη της φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής και, συνεπώς, ουσιώδες κριτήριο απαλλαγής από τον φόρο, όπως άλλωστε αποτυπώνεται τούτο και στη διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 15 του ν. 3091/2002, έστω και αν αυτή, κατά τη διατύπωσή της, φαίνεται να αφορά μόνον τις (συνηθέστερες) περιπτώσεις που στην τρίτη χώρα εδρεύει η αμέσως υπόχρεη στον φόρο (ιδιοκτήτρια ή επικαρπώτρια του ακινήτου) και όχι η συνευθυνόμενη (συμμετέχουσα) .

Ενόψει τούτων, καθώς και των ως άνω μνημονευόμενων στην αιτιολογική έκθεση του ν. 3842/2010 και συνεκτιμωμένης, περαιτέρω, και της ορθολογικής νομοθέτησης, η προστεθείσα με το άρθρο 57 παρ. 1 του ν. 3842/2010 διάταξη του τρίτου εδαφίου από το τέλος της παρ. 3 του άρθρου 15 του ν. 3091/2002 αποδίδει κατ' ουσίαν κανόνα που μπορούσε να συναχθεί, κατά τρόπο αρκούντως σαφή και προβλέψιμο, από το ισχύον πριν από τη δημοσίευση του ν. 3842/2010 νομικό πλαίσιο, όπως άλλωστε ρητώς αναφέρεται και στην αιτιολογική έκθεση επί του ν. 3842/2010. Νομίμως, επομένως, η φορολογική αρχή αρνείται να χορηγήσει το ως άνω φορολογικό πλεονέκτημα για τον λόγο ότι, ελλείπει οποιασδήποτε σχετικής συμβατικής υποχρέωσης της τρίτης χώρας, στην οποία εδρεύει η συμμετέχουσα στην αμέσως υπόχρεη εταιρεία, σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών, καθίσταται εν τέλει

ανέφικτη η διαπίστωση της συνδρομής της προϋπόθεσης που τίθεται από τον νόμο για τη χορήγησή της (εν προκειμένω, της δήλωσης των φυσικών προσώπων στα οποία ανήκουν οι συμμετέχουσες στην αμέσως υπόχρεη εταιρείες και οντότητες), πολλώ μάλλον όταν (διαπιστώνει ότι) η τρίτη αυτή χώρα περιλαμβάνεται, κατά το κρίσιμο έτος φορολογίας, και στον (μνημονευόμενο, άλλωστε, και στην αιτιολογική έκθεση του νόμου) κατάλογο του Ο.Ο.Σ.Α. περί «μη συνεργάσιμων φορολογικών παραδείσεων».

Επειδή, τέλος, κατά την έννοια της διάταξης της παραγράφου 4 του άρθρου 15 του ν. 3091/2002, ενόψει και του σκοπού της, ως «σύμβαση διοικητικής συνδρομής για την καταπολέμηση της απάτης και της φοροδιαφυγής» θεωρείται κάθε διεθνής σύμβαση ή συμφωνία στην οποία ως συμβαλλόμενα μέρη είναι η Ελλάδα και η τρίτη χώρα (στην οποία εδρεύει η αμέσως υπόχρεη στον φόρο ή η συνευθυνόμενη), ανεξαρτήτως της ειδικότερης ονομασίας της, πολυμερής (βλ. π.χ. τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης και του Ο.Ο.Σ.Α. , όπως τροποποιήθηκε με το πρωτόκολλο του 2010, που επικύρωσε η Ελλάδα με τον μεταγενέστερο ν. 4153/2013, Α' 116) ή διμερής [και, ειδικότερα, είτε συμφωνίες ανταλλαγής πληροφοριών βάσει του (ως άνω) Προτύπου του Ο.Ο.Σ.Α. έτους 2002, (βλ. π.χ. τον μεταγενέστερο ν. 4240/2014, Α' 47, με τον οποίο κυρώθηκε η Συμφωνία της Ελλάδας και του Κράτους του Γκέρνσεϋ για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με φορολογικά θέματα) είτε συμβάσεις για την αποφυγή της διπλής φορολογίας (Σ.Α.Δ.Φ.), τις οποίες συνάπτει η Ελλάδα ήδη από το 1952 βάσει του Αναθεωρημένου Προτύπου Σύμβασης του Ο.Ο.Σ.Α. (Model Tax Convention on Income and on Capital), (βλ. ιδίως άρθρο 26 αυτής) είτε και άλλες] εφόσον, πάντως, περιλαμβάνει ρητή διάταξη περί αμοιβαίας διοικητικής συνδρομής των φορολογικών αρχών των συμβαλλομένων κρατών για την ανταλλαγή πληροφοριών επί των ρυθμιζομένων με αυτές φορολογικών αντικειμένων, μεταξύ των οποίων και τη φορολογία κεφαλαίου [πρβλ. και άρθρα 51Α του Κ.Φ.Ε. και 29 του ν. 4174/2013 (Κ.Φ.Δ. , Α' 170)]. Πρβλ. επίσης το προοίμιο της οδηγίας 77/799/ΕΟΚ καθώς και αυτό της μεταγενέστερης οδηγίας 2011/16/ΕΕ]. Η εν λόγω πρόσθετη προϋπόθεση/απαίτηση του νόμου για την εξαίρεση από την καταβολή του ένδικου φόρου δεν έχει την έννοια του τεκμηρίου, αλλά ουσιώδους κριτηρίου απαλλαγής και αποβλέπει στην ανταλλαγή πληροφοριών προς εξακρίβωση και έλεγχο της ταυτότητας των φυσικών προσώπων που συμμετέχουν στις υποκείμενες στον φόρο εταιρείες.

ΜΟΝΟ ΕΦΟΣΟΝ ΔΗΛΩΝΕΤΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΣΤΕΓΑΖΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΝΕΟ ΤΕΤΡΑΨΗΦΙΟ ΚΑΔ ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΟΤΙ ΛΑΜΒΑΝΕΙ ΧΩΡΑ ΕΝΑΡΞΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

σε διαφορετική κατ'αντικείμενο επαγγελματική δραστηριότητα για την κατά νόμο πενταετή απαλλαγή από το τέλος επιτηδεύματος.

ΔΕΔ Θεσσαλονίκης 2728/27.12.2024

Επειδή, σύμφωνα με την Ε.2065/2019 Απόφαση του Διοικητή της ΑΑΔΕ «Για την επιβολή του τέλους επιτηδεύματος σε φυσικά πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα απαιτείται η εκ μέρους τους άσκηση της αυτής κατ' αντικείμενο επαγγελματικής δραστηριότητας επί πενταετία από την οικεία έναρξη εργασιών - Συμμόρφωση με ΣτΕ 89/2019.»:

«...2. Το ΣτΕ, λαμβάνοντας υπόψη ότι όσοι ασκούν ελεύθερο επάγγελμα για διάστημα μικρότερο των πέντε ετών «από την πρώτη έναρξη εργασιών», θεωρούνται, κατά την εκτίμηση του νομοθέτη, ως οικονομικά ασθενέστεροι και κατά συνέπεια μειωμένης φοροδοτικής ικανότητας, λόγω των περιορισμένων εσόδων και των αυξημένων δαπανών που απαιτούνται για την οργάνωση του επαγγέλματός τους κατά τα πέντε πρώτα έτη, καθώς και ότι με την οικεία ρύθμιση επιδιώκεται η ομαλή ένταξη των εν λόγω προσώπων στην αγορά εργασίας, με την αριθ. 89/2019 απόφασή του έκρινε τα ακόλουθα:

Κατά την αληθή έννοια των διατάξεων του άρθρου 31 παρ. 3 του ν.3986/2011, ως πρώτη έναρξη εργασιών από

την οποία άρχεται κατά νόμο η πενταετής περίοδος απαλλαγής από το τέλος επιτηδεύματος νοείται η έναρξη που πραγματοποιείται στο αυτό ή συναφές ελεύθεριο επάγγελμα, ήτοι σε επάγγελμα στεγαζόμενο υπό τον αυτό κωδικό στο υποσύστημα Μητρώου του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Φορολογίας (Taxisnet). Προϋπόθεση, ως εκ τούτου, για την επιβολή τέλους επιτηδεύματος στους ελεύθερους επαγγελματίες είναι η εκ μέρους τους άσκηση της αυτής κατ' αντικείμενο επαγγελματικής δραστηριότητας επί πενταετία από της οικείας έναρξης εργασιών.

Αντιθέτως, ελεύθεροι επαγγελματίες, οι οποίοι είχαν μεν προβεί κατά το παρελθόν σε έναρξη εργασιών, πλην, όμως σε επάγγελμα διαφορετικό του ενεστώτος επαγγέλματός τους, εν συνεχεία, όμως, διέκοψαν την επαγγελματική τους δραστηριότητα εξαιρούνται επί πενταετία από την υποχρέωση καταβολής τέλους επιτηδεύματος για την άσκηση του νέου επαγγέλματός τους, ανεξαρτήτως του αν η αρχική έναρξη εργασιών είχε λάβει χώρα σε χρόνο προγενέστερο της πενταετίας από τη γένεση της σχετικής φορολογικής υποχρέωσης και ανεξαρτήτως του αν ο υπόχρεος είχε συμπληρώσει πέντε έτη ασκήσεως της αρχικής επαγγελματικής του δραστηριότητας. Για την επιβολή του τέλους επιτηδεύματος δεν απαιτείται, πάντως, η εν τοις πράγμασι άσκηση του επαγγέλματος, αλλά αρκεί η προ πενταετίας έναρξη εργασιών, εφόσον εν τω μεταξύ δεν επήλθε διακοπή με δήλωση στη φορολογική αρχή της σχετικής επαγγελματικής δραστηριότητας. Σε περίπτωση, εξάλλου, που προ της συμπλήρωσης πενταετίας στην άσκηση του επαγγέλματος, υπεβλήθη δήλωση διακοπής ενώπιον της φορολογικής αρχής, τυχόν εκ νέου έναρξη εργασιών στο ίδιο κατ' αντικείμενο επάγγελμα δεν θεωρείται μεν ως πρώτη έναρξη, ο χρόνος, όμως, διακοπής δεν συνυπολογίζεται για τη συμπλήρωση της πενταετίας.

Κατά συνέπεια, προϋπόθεση για την επιβολή του τέλους επιτηδεύματος στους ασκούντες επιχειρηματική δραστηριότητα αποτελεί η συμπλήρωση πενταετίας (από την οικεία έναρξη εργασιών) στην επαγγελματική δραστηριότητα και μάλιστα στο αντικείμενο για το οποίο επιβάλλεται το τέλος επιτηδεύματος. Σε περίπτωση διακοπής της ανωτέρω επαγγελματικής δραστηριότητας και έναρξης εργασιών σε διαφορετικό αντικείμενο, ως πρώτη έναρξη εργασιών

ών, κατά την έννοια του νόμου, λογίζεται αυτή που αφορά στην άσκηση του νέου επαγγέλματος (από την οποία άρχεται η κατά νόμο πενταετής περίοδος απαλλαγής από την επιβολή του τέλους επιτηδεύματος), ανεξάρτητα εάν ο υπόχρεος είχε συμπληρώσει πέντε έτη άσκησης της αρχικής επαγγελματικής του δραστηριότητας. Περαιτέρω, σε περίπτωση διακοπής και εκ νέου έναρξης εργασιών στην ίδια κατ' αντικείμενο επαγγελματική δραστηριότητα, για τη συμπλήρωση της κατά νόμο κρίσιμης πενταετίας, δε λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος διακοπής των εργασιών της επιχείρησης.

4. Βάσει της πιο πάνω ερμηνείας του ΣτΕ θεωρείται ότι λαμβάνει χώρα έναρξη εργασιών σε διαφορετική κατ' αντικείμενο επαγγελματική δραστηριότητα, μόνο εφόσον δηλώνεται επαγγελματική δραστηριότητα στεγαζόμενη υπό νέο τετραψήφιο Κωδικό Αριθμό Δραστηριότητας (Κ.Α.Δ.) της Εθνικής Ονοματολογίας Οικονομικών Δραστηριοτήτων.

Συγκεκριμένα, οποιοσδήποτε ασκών επιχειρηματική δραστηριότητα έχει δηλώσει στο Υποσύστημα Μητρώου έναν

ή περισσότερους τετραψήφιους κωδικούς (ως κύρια ή δευτερεύουσες δραστηριότητες) ή την ανάλυση αυτών σε υποκατηγορίες (πενταψήφιους, εξαψήφιους, οκταψήφιους κωδικούς όπου υφίστανται) και προβεί σε διακοπή της επαγγελματικής του δραστηριότητας και στη συνέχεια σε εκ νέου έναρξη εργασιών δηλώνοντας δραστηριότητα/τες (κύρια και δευτερεύουσες) στεγαζόμενη/νες υπό διαφορετικούς τετραψήφιους κωδικούς σε σχέση με τους προηγούμενους, δικαιούται την κατά νόμο πενταετή απαλλαγή από το τέλος επιτηδεύματος, δεδομένου ότι με βάση την ως άνω απόφαση του ΣτΕ για την επιβολή τέλους επιτηδεύματος απαιτείται η άσκηση της αυτής κατ' αντικείμενο επαγγελματικής δραστηριότητας επί πενταετία από της οικείας έναρξεως εργασιών.»

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΑΡΕΛΕΥΣΗ 10 ΗΜ. ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΡΤΗΣΗ ΣΤΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΣΤΟ ΟΠΟΙΟ ΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΣΤΗ ΔΗΛΩΘΕΙΣΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ

θεωρείται ότι έχει νομίμως κοινοποιηθεί πράξη ή έγγραφο που κοινοποιείται ψηφιακά στον λογαριασμό φυσικού, νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας για την έναρξη της προθεσμίας άσκησης της ενδικοφανούς προσφυγής.

ΔΕΔ Αθήνα 2728/7.10.2024

Επειδή, με τις διατάξεις του άρθρου 72§ 1 (Ενδικοφανής προσφυγή) του ν. 5104/24 ορίζεται ότι :

1.Ο υπόχρεος, εφόσον αμφισβητεί οποιαδήποτε πράξη που έχει εκδοθεί σε βάρος του από τη Φορολογική Διοίκηση ή σε περίπτωση σιωπηρής άρνησης, οφείλει να υποβάλει ενδικοφανή προσφυγή με αίτημα την επανεξέταση της πράξης στο πλαίσιο διοικητικής διαδικασίας από τη Διεύθυνση Επίλυσης Διαφορών της Φορολογικής Διοίκησης. Η ενδικοφανής προσφυγή υποβάλλεται στην Υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης που εξέδωσε την πράξη ή παρέλειψε την έκδοσή της και αναφέρει τους λόγους και τα έγγραφα στα οποία ο υπόχρεος βασίζει το αίτημά του. Η ενδικοφανής προσφυγή υποβάλλεται από τον υπόχρεο μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της πράξης σε αυτόν ή από τη συντέλεση της παράλειψης. Η προθεσμία αυτή ορίζεται σε εξήντα (60) ημέρες για φορολογούμενους κατοίκους εξωτερικού. Οι ανωτέρω προθεσμίες αναστέλλονται κατά το χρονικό διάστημα από 1η έως 31η Αυγούστου. Η υποχρέωση άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής δεν ισχύει στις περιπτώσεις των διαφορών που υπάγονται στην αρμοδιότητα του Προέδρου Πρωτοδικών του Διοικητικού Πρωτοδικείου, σύμφωνα με την περ. δ' της παρ. 2 του άρθρου 6 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97).

Επειδή, με τις διατάξεις του άρθρου 5 §4 περίπτ. α (Κοινοποίηση πράξεων και λοιπών εγγράφων από τη Φορολογική Διοίκηση) του ν. 5104/24 Πράξη ή έγγραφο που κοινοποιείται ψηφιακά στον λογαριασμό φυσικού, νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας, σύμφωνα με τις παρ. 1

έως 3, θεωρείται ότι έχει νομίμως κοινοποιηθεί:

α) μετά την παρέλευση δέκα (10) ημερών από την ανάρτησή τους στον λογαριασμό του προσώπου στο οποίο αφορά η κοινοποίηση στο πληροφοριακό σύστημα της Φορολογικής Διοίκησης και την ειδοποίησή του στη δηλωθείσα διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του, εφόσον δεν προκύπτει προγενέστερος χρόνος παραλαβής τους,

Επειδή στο άρθρο 2 §1 της ΠΟΛ 1064/12.04.2017 Απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων ορίζεται ότι: «Η ενδικοφανής προσφυγή ασκείται κατά πράξεων των φορολογικών αρχών, εντός ανατρεπτικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών που αρχίζει από την κοινοποίηση της πράξεως ή τη συντέλεση της παράλειψης. Η εν λόγω προθεσμία αναστέλλεται κατά το χρονικό διάστημα από 1 έως 31 Αυγούστου.

Ειδικά για τους κατοίκους εξωτερικού η σχετική προθεσμία ορίζεται σε εξήντα (60) ημέρες (άρ. 63 παρ. 1 εδ. γ', δ', ε' Κ.Φ.Δ.).»

Επειδή, η ενδικοφανής προσφυγή ασκείται κατά πράξεων των φορολογικών αρχών, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών, που αρχίζει από την κοινοποίηση της πράξης ή τη συντέλεση της παράλειψης, ήτοι εν προκειμένω τριάντα (30) ημέρες από την 07.04.24, ημερομηνία που εκδόθηκε και κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα η προβαλλόμενη πράξη.

ΑΚΥΡΩΤΕΑ Η ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΦΟΣΟΝ ΔΕΝ ΣΤΗΡΙΖΕΤΑΙ ΣΕ ΝΟΜΙΜΟ ΤΙΤΛΟ ΣΤΟΝ ΟΠΟΙΟ ΝΑ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΕΤΑΙ ΕΠΑΡΚΩΣ ΤΟ ΧΡΕΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ

Αν ούτε η ταμειακή βεβαίωση της οφειλής ούτε η ατομική ειδοποίηση δεν περιέχει τα καθοριζόμενα στην ως άνω διάταξη στοιχεία, προκειμένου ο οφειλέτης να λάβει επαρκή και ασφαλή γνώση για το είδος του χρέους, το ύψος του, τη χρονολογία βεβαίωσης και γενικά να κατατοπίζεται επαρκώς για την οφειλή του, τότε η έλλειψη αυτή μπορεί να οδηγήσει, στην ακύρωση αυτών.

ΑΠ 1140/2024 (Α3΄ Πολιτικό Τμήμα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ/ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΤΣΙΑΝΗΣ, Αεροναγίτης

Από το συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων προκύπτουν τα εξής: Στη δίκη που ανοίγεται με την ανακοπή του άρθρου 73 παρ. 1 ν.δ. 356/1974 "Περί Κώδικος Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων" σε συνδυασμό προς τις διατάξεις των άρθρων 583-585 ΚΠολΔ, η οποία μπορεί να ασκείται τόσο κατά του "νόμιμου τίτλου" όσο και κατά της ταμειακής βεβαίωσης, εφ' όσον αποτελεί και αυτή εκτελεστική διοικητική πράξη, ο μεν ανακόπτων επέχει κατ' αρχήν θέση εναγομένου, το δε καθ' ου (Δημόσιο) θέση ενάγοντος, και έτσι το τελευταίο βαρύνεται με την επίκληση των γεγονότων, των οποίων το βάρος θα έφερε, αν ασκούσε το δικαίωμά του με αγωγή.

Περαιτέρω, κατά την έννοια του άρθρου 2 παρ. 2 του ΚΕΔΕ νόμιμο τίτλο αποτελεί η πράξη καταλογισμού χρηματικού ποσού εις βάρος διοικουμένου που εντοπίζεται σε δημόσιο έγγραφο, το οποίο εκδίδεται από την αρμόδια αρχή και ενσωματώνει την ατομική διοικητική πράξη, από αυτόν δε τον τίτλο, με τη συνδρομή των δημοσίων ή ιδιωτικών εγγράφων που τον συνοδεύουν, αποδεικνύεται ή πιθανολογείται βεβαία και εκκαθαρισμένη απαίτηση. Στο νόμιμο τίτλο πρέπει να αναφέρεται η ακριβής αιτία της οφειλής, ώστε, σε περίπτωση αμφισβήτησεως, να είναι δυνατός ο δικαστικός έλεγχος. Τούτο δε, διότι με βάση το "νόμιμο τίτλο" είναι δυνατόν να επισημειωθεί αναγκαστική εκτέλεση, χωρίς να έχει προηγηθεί διαγνωστική δίκη και έκδοση δικαστικής απόφασης, που θα καθιστούσε σαφείς την αιτία ή τις επιμέρους αιτίες του (φερόμενου ως) οφειλόμενου συνολικού χρέους.

Η ανάγκη αυτή καθίσταται εντονότερη, όταν ο ουσιαστικός καθορισμός του χρέους δεν έγινε από το Ελληνικό Δημόσιο (η δράση του οποίου διέπεται από την αρχή και το τεκμήριο της νομιμότητας), αλλά από τρίτο πρόσωπο, όπως είναι ο αρχικός δανειστής, προς τον οποίο το Δημόσιο είχε παράσχει εγγύηση και στη θέση του οποίου αυτό υποκαταστάθηκε, λόγω μη εξοφλήσεως του δανείου από τον οφειλέτη, αναλόγως δε και στην περίπτωση που το Δημόσιο ενεργεί ως εκδοχέας απαιτήσεων.

Από τη βεβαίωση, ως νόμιμο τίτλο εισπράξεως (βεβαίωση υπό ευρεία έννοια), διακρίνεται η ταμειακή βεβαίωση (βεβαίωση υπό στενή έννοια), που είναι αναγκαία για να μπορεί να επιδιωχθεί η είσπραξη της απαιτήσεως του Δη-

μοσίου, ώστε να συνιστά αυτή τίτλο εκτελέσεως. Ο νόμιμος τίτλος δεν συμπίπτει με την ταμειακή βεβαίωση, πλην μεταξύ τους υφίσταται στενή αιτιακή σχέση, ώστε σε περίπτωση που η ταμειακή βεβαίωση δεν στηρίζεται σε νόμιμο τίτλο, όπως σε τίτλο στον οποίο δεν προσδιορίζεται επαρκώς το χρέος, να είναι αυτή ακυρωτέα.

Και να μην στον ΚΕΔΕ δεν προβλέπεται κοινοποίηση της ταμειακής βεβαιώσεως στον οφειλέτη, ούτε επιβάλλεται να συνοδεύεται αυτή από τα έγγραφα που συγκροτούν το νόμιμο τίτλο, πλην όμως λόγω της στενής αιτιακής της σχέσεως με το νόμιμο τίτλο, αν ούτε η ταμειακή βεβαίωση της οφειλής ούτε η ατομική ειδοποίηση, που εκδίδει κατά το άρθρο 4 παρ. 1 Κ.Ε.Δ.Ε. η αρμόδια φορολογική αρχή και κοινοποιείται επίσης στον οφειλέτη, δεν περιέχει τα καθοριζόμενα στην ως άνω διάταξη στοιχεία, προκειμένου ο οφειλέτης να λάβει επαρκή και ασφαλή γνώση για το είδος του χρέους, το ύψος του, τη χρονολογία βεβαίωσης και γενικά να κατατοπίζεται επαρκώς για την οφειλή του, τότε η έλλειψη αυτή μπορεί να οδηγήσει, κατόπιν ασκήσεως ανακοπής κατά το άρθρο 73 παρ. 1 Κ.Ε.Δ.Ε., στην ακύρωση αυτών, αλλά μόνο με τη συνδρομή των όρων και προϋποθέσεων του άρθρου 75 Κ.Ε.Δ.Ε. σχετικά με το στοιχείο της βλάβης του οφειλέτη του Δημοσίου, δηλαδή, αν και εφόσον η έλλειψη αυτή επέφερε στον οφειλέτη αδυναμία ουσιαστικής ή οικονομικής προστασίας των δικαιωμάτων του, η οποία δύναται να επανορθωθεί μόνο με την κήρυξη της ακυρότητας της προσβαλλόμενης πράξεως, ιδίως ενόψει της υπάρξεως περισσότερων χρεών με διαφορετικές το καθένα συνέπειες για τον οφειλέτη.

Ωστόσο, βλάβη με την ανωτέρω έννοια δεν υφίσταται ο οφειλέτης τόσο στην περίπτωση που η επίδοση της ταμειακής βεβαιώσεως και της ατομικής ειδοποίησεως συνοδεύεται από τα αναγκαία έγγραφα (δημόσια ή ιδιωτικά), που προσδιορίζουν επαρκώς την οφειλή, όσο και στην περίπτωση που γνωστοποιούνται αυτά στον οφειλέτη με οποιονδήποτε τρόπο, με ή χωρίς αίτησή του, αλλά πάντως πριν από τη λήξη της προθεσμίας ανακοπής κατά της εκτέλεσεως, έτσι ώστε να είναι σε θέση να προβάλλει αυτός με οικονομικά παραδεκτό τρόπο τους ισχυρισμούς του κατά της οφειλής, και για το λόγο αυτό δεν αρκεί να προσκομίσει το Δημόσιο τα έγγραφα του νόμιμου τίτλου προς απόδειξη της απαιτήσεώς του κατά τη συζήτηση της υποθέσεως στο ακροατήριο (ΟΛΑΠ 5/2019, ΑΠ 821/2021).

Η ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΕΙΤΕ ΕΝΩΣΙΑΚΗΣ ΕΙΤΕ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ ΔΕΝ ΘΕΤΕΙ ΤΙΣ ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΕΚΤΟΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ Φ.Π.Α. ΑΚΟΜΗ ΚΑΙ ΑΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΝΩΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΤ'ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΝΩΣΙΑΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ.

Κρίσιμη εν προκειμένω είναι η διαπίστωση αφενός αν οι διενεργούμενες πράξεις έχουν ορισμένο παραλήπτη και πραγματοποιούνται έναντι ανταλλάγματος (εξ επαχθούς αιτίας), αφετέρου αν η χορηγούμενη επιδότηση συνδέεται άμεσα με τον καθορισμό της αξίας της αντιπαροχής, ακόμα και αν καλύπτει το σύνολό της.

ΣτΕ 1815/2024 (ΤΜΗΜΑ Β΄)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΥΣΟΥΛΗΣ, Αντιπρόεδρος

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΧΡΗΣΤΟΣ ΝΕΓΡΗΣ, Πάρεδρος

Επειδή, όπως συνάγεται από τις παρατιθέμενες στη σκέψη 3 διατάξεις της οδηγίας ΦΠΑ (και τις αντίστοιχες του ν. 2859/2000 που μνημονεύονται στην προηγούμενη σκέψη) και τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), μολοντί η οδηγία αυτή προσδίδει στον ΦΠΑ ευρύτατο πεδίο εφαρμογής, εντούτοις, στον εν λόγω φόρο υπόκεινται μόνον οι δραστηριότητες που έχουν οικονομικό χαρακτήρα. Ειδικότερα, από το άρθρο 2 της εν λόγω οδηγίας (το οποίο καθορίζει το πεδίο εφαρμογής του ΦΠΑ) και το άρθρο 9 αυτής (το οποίο καθορίζει την έννοια του υποκείμενου στον φόρο) προκύπτει ότι μόνον οι παραδόσεις αγαθών και οι παροχές υπηρεσιών που πραγματοποιούνται εξ επαχθούς αιτίας από υποκείμενο στον φόρο -ήτοι από οποιονδήποτε ασκεί κατά τρόπο ανεξάρτητο και σε οποιονδήποτε τόπο, οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από τον επιδιωκόμενο σκοπό και τα αποτελέσματα της δραστηριότητας αυτής- υπόκεινται στον φόρο αυτόν (βλ. απόφαση ΔΕΕ της 3ης Ιουλίου 2019, Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs, C-316/18, EU:C:2019:559, σκ. 20, πρβλ. απόφαση της 5ης Ιουλίου 2018, Marle Participations, C-320/17, C:2018:537, σκ.

19 και την εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Κατά πάγια νομολογία του ΔΕΕ, για να πραγματοποιούνται πράξεις «εξ επαχθούς αιτίας», κατά την έννοια του άρθρου 2 παρ. 1 στ. α' και γ' της οδηγίας ΦΠΑ, και συνεπώς φορολογούμενες, πρέπει να υφίσταται άμεση σχέση μεταξύ της παράδοσης αγαθών ή της παροχής υπηρεσιών, αφενός, και της πράγματι εισπραχθείσας από τον υποκείμενο στον φόρο αντιπαροχής, αφετέρου. Τέτοια άμεση σχέση θεωρείται αποδεδειγμένη, αν υφίσταται μεταξύ του προσώπου που παραδίδει τα αγαθά ή παρέχει τις υπηρεσίες, αφενός, και του λήπτη τους, αφετέρου, έννομη σχέση στο πλαίσιο της οποίας ανταλλάσσονται αμοιβαίως παροχές και η αμοιβή που λαμβάνει ο διενεργών την παράδοση ή την παροχή συνιστά το πραγματικό ανάλλαγμα για την παράδοση ή την υπηρεσία που παρέχεται στον λήπτη (απόφαση της 30ης Μαρτίου 2023, Gmina O., C-612/21, EU:C:2023:279, σκ. 25, πρβλ. απόφαση της 15ης Απριλίου 2021, Administration de l'Enregistrement, des Domaines et de la TVA, C-846/19, EU:C:2021:277, σκ. 36). Εξάλλου, για να μπορεί να θεωρηθεί ότι οι εν λόγω πράξεις πραγματοποιούνται «εξ επαχθούς αιτίας», δεν απαιτείται, όπως προκύπτει από το άρθρο 73 της οδηγίας

γίας ΦΠΑ, η αντιπαροχή για την παράδοση των αγαθών ή την παροχή των υπηρεσιών να λαμβάνεται άμεσα από τον αποδέκτη τους, αλλά μπορεί να λαμβάνεται και από τρίτον (απόφαση της 30ης Μαρτίου 2023, Gmina O., C-612/21, σκ. 26, πρβλ. απόφαση της 15ης Απριλίου 2021, Administration de l'Enregistrement, des Domaines et de la TVA, C-846/19, σκ. 40 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Στο πλαίσιο αυτό το ΔΕΕ έχει ήδη κρίνει ότι οι επιδοτήσεις που συνδέονται άμεσα με την τιμή φορολογητέας πράξης αποτελούν μία από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 73 της οδηγίας ΦΠΑ, η περίπτωση δε αυτή αφορά, μεταξύ άλλων, καταστάσεις στις οποίες εμπλέκονται τρία μέρη, δηλαδή ο χορηγών την επιδότηση δημόσιος οργανισμός, ο επιχειρηματίας στον οποίο χορηγείται η επιδότηση και ο αγοραστής του αγαθού ή ο αποδέκτης της υπηρεσίας στον οποίο παραδίδει το αγαθό ή παρέχει την υπηρεσία ο επιδοτούμενος επιχειρηματίας (βλ., συναφώς, απόφαση της 27ης Μαρτίου 2014, Le Rayon d'Or SARL, C-151/13, EU:C:2014:185, σκ. 30, απόφαση της 13ης Ιουνίου 2002,

Keeping Newcastle Warm, C-353/00, EU:C:2002:369, σκ. 23 και 25). Έτσι, οι πράξεις τις οποίες αφορά το άρθρο 73 in fine της οδηγίας ΦΠΑ δεν είναι αυτές οι οποίες εκτελούνται υπέρ της αρχής που χορηγεί την επιδότηση. Για να συνδέεται όμως μια επιδότηση αμέσως με την τιμή στην οποία πωλεί τα προϊόντα του ή παρέχει τις υπηρεσίες του το επιδοτούμενο πρόσωπο και, επομένως, για να περιλαμβάνεται η επιδότηση στη βάση επιβολής του φόρου, πρέπει η επιδότηση να χορηγείται ειδικά στο επιδοτούμενο πρόσωπο με σκοπό την εκ μέρους του παροχή συγκεκριμένου αγαθού ή υπηρεσίας. Μόνο στην περίπτωση αυτή μπορεί να θεωρηθεί η επιδότηση ως αντιπαροχή για την προμήθεια αγαθού ή την παροχή υπηρεσίας, οπότε φορολογείται. Συνεπώς, η έκφραση «επιδοτήσ[εις]» που συνδέονται άμεσα με την τιμή», κατά την έννοια του άρθρου 73 της οδηγίας ΦΠΑ, περιλαμβάνει αποκλειστικά τις επιδοτήσεις οι οποίες αποτελούν το σύνολο ή μέρος της αντιπαροχής για προμήθεια αγαθών ή παροχή υπηρεσιών και οι οποίες χορηγούνται από τρίτο στον πωλητή του αγαθού ή στον παρέχοντα

τη σχετική υπηρεσία (ΣτΕ 2977-2979/2002). Κατά τα ήδη κριθέντα (βλ. ΣτΕ 1096-1101/2009, 1061/2013), πρέπει, περαιτέρω, να διαπιστώνεται ότι η υποχρέωση καταβολής της επιδότησης εκ μέρους της χορηγούσας αρχής αντιστοιχεί προς το αναγνωριζόμενο υπέρ του δικαιούχου δικαίωμα λήψεώς της, εφόσον αυτός πραγματοποιήσει την υποκείμενη στον φόρο πράξη, και να εξακριβώνεται ότι οι αγοραστές του αγαθού ή οι λήπτες των υπηρεσιών ωφελούνται από τη χορηγούμενη στον δικαιούχο επιδότηση. Επομένως, είναι απαραίτητο η τιμή να καθορίζεται με τέτοιον τρόπο, ώστε να μειώνεται σε συνάρτηση με την επιδότηση που χορηγείται. Πάντως, το ποσό της επιδότησης δεν απαιτείται να είναι απολύτως αντίστοιχο προς τη μείωση της τιμής, αλλά αρκεί να είναι σημαντική η σχέση μεταξύ της μείωσης αυτής και της επιδότησης, η οποία μπορεί να χορηγείται και κατ' αποκοπή, εναπόκειται δε στο δικαστήριο της ουσίας να εξακριβώσει, ενόψει των πραγματικών στοιχείων που του έχουν υποβληθεί, εάν η επιδότηση αποτελεί ή όχι μια τέτοια αντιπαροχή (βλ. απόφαση του ΔΕΚ της 22ας Νοεμβρίου 2001, C-184/00, Office des produits wallons ASBL και Etat belge, EU:C:2001:629, σκ. 14). Αντίθετα, επιδοτήσεις που δεν έχουν τα πιο πάνω χαρακτηριστικά, δηλαδή δεν συνδέονται αμέσως με το αντάλλαγμα που δίδεται για τη φορολογητέα απόκτηση αγαθών ή παροχή υπηρεσιών και, ως εκ τούτου, δεν συμπεριλαμβάνονται στη βάση επιβολής τού φόρου (έμμεσες επιδοτήσεις), αφορούν πράξεις που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του συστήματος ΦΠΑ (βλ. ΣτΕ 2544/2006, 3970/2004, 2977-2979/2002, 1962/2001 επταμ.). Εξάλλου, όπως έχει ήδη κριθεί (απόφαση ΔΕΕ της 4ης Ιουλίου 2024, C-87/23, EU:C:2024:570, σκ. 39), οι επιδοτήσεις που καταβάλλονται από ευρωπαϊκό ταμείο σε παρέχοντα υπηρεσίες για συγκεκριμένη παροχή υπηρεσιών περιλαμβάνονται καταρχήν στη βάση επιβολής του φόρου, ως πληρωμή καταβληθείσα από τρίτο. Τέλος, η ανάλυση του γράμματος του άρθρου 9 παρ. 1 της οδηγίας ΦΠΑ καθιστά εμφανή την έκταση του πεδίου εφαρμογής της έννοιας της «οικονομικής δραστηριότητας» και συγχρόνως διασαφηνίζει τον αντικειμενικό χαρακτήρα της, καθόσον η δραστηριότητα εξετάζεται αυτούσια, ανεξαρτήτως των σκοπών της ή των αποτελεσμάτων της (απόφαση της 30ης Μαρτίου 2023, Gmina O., C-612/21, EU:C:2023:279, σκ. 33, απόφαση της 25ης Φεβρουαρίου 2021, Gmina Wrocław, C-604/19, EU:C:2021:132, σκ. 69 και εκεί μνημονεύμενη νομολογία). Επομένως, κατά τα ήδη κριθέντα, το καθεστώς μιας ένωσης ως ένωσης μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα δεν αποκλείει, κατόπιν ανάλυσης στο πλαίσιο της οποίας λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των περιστάσεων της δραστηριότητας της ως άνω ένωσης και ιδίως το γεγονός ότι η δραστηριότητα αυτή είναι ανάλογη με την τυπική συμπεριφορά επιχειρηματία του ίδιου τομέα, η εν λόγω ένωση να μπορεί να θεωρηθεί ως υποκείμενος στον φόρο

ασκών οικονομική δραστηριότητα κατά την έννοια της διατάξεως αυτής (απόφαση της 4ης Ιουλίου 2024, C-87/23, απάντηση στο τρίτο ερώτημα).

Επειδή, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στην σκέψη 5, για τη διαπίστωση αν παραδόσεις αγαθών ή παροχές υπηρεσιών υπάγονται στον ΦΠΑ, πρέπει οι πράξεις αυτές να πραγματοποιούνται εξ επαχθούς αιτίας από υποκείμενο στον φόρο που ενεργεί με την ιδιότητα αυτή. Πρέπει, δηλαδή, να εντάσσονται στο πλαίσιο έννομης σχέσης μεταξύ αυτού που παραδίδει τα αγαθά ή παρέχει τις υπηρεσίες και του λήπτη, κατά την οποία ανταλλάσσονται αμοιβαίως παροχές και η αμοιβή που λαμβάνεται συνιστά το πραγματικό αντάλλαγμα για την παράδοση ή την υπηρεσία που παρέχεται. Από την άποψη δε αυτή δεν ασκεί επιρροή αν το αντάλλαγμα λαμβάνεται άμεσα από τον λήπτη των αγαθών ή υπηρεσιών, αλλά μπορεί να λαμβάνεται και από τρίτον. Επομένως, κατά τα ανωτέρω, η χορήγηση είτε ενωσιακής είτε εθνικής επιδότησης δεν συνεπάγεται ότι οι πράξεις για τις οποίες χορηγείται ευρίσκονται άνευ ετέρου εκτός συστήματος ΦΠΑ, ακόμα και όταν πραγματοποιούνται για την υλοποίηση ενωσιακού προγράμματος στήριξης κατ' εφαρμογή ενωσιακής νομοθεσίας. Κρίσιμη εν προκειμένω είναι η διαπίστωση αφενός αν οι διενεργούμενες πράξεις έχουν ορισμένο παραλήπτη και πραγματοποιούνται έναντι ανταλλάγματος (εξ επαχθούς αιτίας), αφετέρου αν η χορηγούμενη επιδότηση συνδέεται άμεσα με τον καθορισμό της αξίας της αντιπαροχής, ακόμα και αν καλύπτει το σύνολο της,

ΑΚΟΜΗ ΚΑΙ Η ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΑ ΑΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΗ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ, ΔΗΛΑΔΗ ΕΚΕΙΝΗ ΠΟΥ ΔΕΝ ΓΙΝΕΤΑΙ ΓΙΑ ΣΟΒΑΡΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΣΥΝΔΕΟΜΕΝΟΥΣ ΜΕ ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΔΟΤΗ

δεν είναι άνευ ετέρου καταχρηστική καθόσον, η θέση, ως προϋποθέσεως του κύρους της καταγγελίας, της ύπαρξης βάσιμου λόγου γι' αυτήν θα μετέτρεπε την καταγγελία από ανατιώδη δικαιοπραξία σε αιτιώδη.

ΜονΕφΠειρ16/2025 (3ο ΤΜΗΜΑ)

ΔΙΚΑΣΤΗΣ: ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΑΠΙΓΚΙΩΤΗ, Εφέτης

Από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 669 παρ 2 ΑΚ, 1 του ν. 2112/1920 και 1, 5 του ν. 3198/1955 συνάγεται ότι η καταγγελία της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου είναι μονομερής και ανατιώδης δικαιοπραξία, το κύρος της οποίας δεν εξαρτάται, επομένως, από την ύπαρξη ή την ελαττωματικότητα της αιτίας για την οποία έγινε αλλά αποτελεί δικαίωμα των μερών, εργοδότη και εργαζόμενου. Η άσκησή της, όμως, όπως κάθε δικαίωματος, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει προφανώς τα όρια που διαγράφουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή ο οικονομικός σκοπός, προς εξυπηρέτηση του οποίου το δικαίωμα αναγνωρίζεται από το νόμο, διότι στην περίπτωση της υπερβάσεως η καταγγελία καθίσταται καταχρηστική (άρθρο 281 ΑΚ) και, επομένως, άκυρη, σύμφωνα με όσα προβλέπουν οι διατάξεις των άρθρων 174 και 180 ΑΚ, με αποτέλεσμα να μην αναπτύσσει διαπλαστική ενέργεια και να μην επιφέρει τη λύση της σύμβασης εργασίας. Στην περίπτωση αυτή ο εργοδότης υποχρεούται να δέχεται τις υπηρεσίες του μισθωτού και, σε περίπτωση υπερημερίας του, να καταβάλει τις αποδοχές αυτού κατά τα άρθρα 349, 350, 648 και 656 ΑΚ (ΑΠ 78/2022, ΑΠ 359/2020, ΑΠ 1162/2019, ΑΠ 601/2013, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Καταχρηστικότητα καταφάσκειται όταν η καταγγελία από τον εργοδότη υπαγορεύεται από ταπεινά ελατήρια που δεν εξυπηρετούν το σκοπό του δικαιώματος του, όπως συμβαίνει στις περιπτώσεις, που αυτή οφείλεται σε κακοβουλία του, δηλαδή κινείται από αισθήματα εμπάθειας, μίσους ή εκδικήσεως προς τον εργαζόμενο, εξαιτίας προηγούμενης νόμιμης μεν αλλά μη αρεστής στον εργοδότη συμπεριφοράς του (ΑΠ 725/2020, ΑΠ 1584/2018, ΑΠ 1672/2018, όλες σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 244/2017, Ε7 2017/714). Βέβαια, τα αισθήματα αποτελούν εκδήλωση συναισθηματικού κόσμου, τον οποίο διαθέτουν τα φυσικά μόνον πρόσωπα (άρθρο 62 ΑΚ). Τούτο σημαίνει ότι όταν εργοδότης είναι νομικό πρόσωπο, τα αίτια της καταγγελίας αναζητούνται στα κίνητρα των φυσικών προσώπων που ασκούν τη διοίκησή του και εκφράζουν τη βούλησή του (άρθρα 65 και 67 ΑΚ). Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο, κατά τη νομολογία, για την πληρότητα της αιτιολογίας της απόφασης που αναγνωρίζει την ακυρότητα της καταγγελίας που έγινε από

νομικό πρόσωπο για λόγους εμπάθειας προς τον εργαζόμενο, απαιτείται ο προσδιορισμός του φυσικού προσώπου -μέλους της διοικήσεώς του ή νομίμου εκπροσώπου του, το οποίο διακατείχαν τέτοια αισθήματα (ΑΠ 1474/2022, ΑΠ 505/2021, διαθέσιμες στην ιστοσελίδα του Αρείου Πάγου στο Διαδίκτυο, ΑΠ 1070/2020, ΕΕΔ 2021/71, ΑΠ 179/2016, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

Αντιθέτως, δεν θεωρείται καταχρηστική η καταγγελία που έγινε χωρίς να υπάρχει αιτία για τη λύση της σύμβασης εργασίας ούτε για την κατάφαση της ακυρότητάς της αρκεί η αναλήθεια των λόγων που επικαλέστηκε ο εργοδότης ή η ανυπαρξία εμφανούς δικαιολογητικής αιτίας (ΑΠ 1175/2022, ΑΠ 166/2018, ΑΠ 769/2016, όλες σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

Συνεπώς, ακόμα και η αντικειμενικά αδικαιολογητη καταγγελία, δηλαδή εκείνη που δεν γίνεται για σοβαρούς λόγους, συνδεόμενους με το αντικειμενικό συμφέρον της επιχείρησής του εργοδότη, δεν είναι άνευ ετέρου καταχρηστική, καθόσον, η θέση, ως προϋποθέσεως του κύρους της καταγγελίας, της ύπαρξης βάσιμου λόγου γι' αυτήν θα μετέτρεπε την καταγγελία από ανατιώδη δικαιοπραξία σε αιτιώδη (ΑΠ 244/2022, ΑΠ 1325/2020, ΑΠ 868/2018, ΑΠ 1000/2017, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Για την αναγνώριση της ακυρότητάς της δεν ασκεί, επομένως, επιρροή η αιτία που προβάλλει ο εργοδότης, αρνούμενος αιτιολογημένα την αγωγή του εργαζόμενου αλλά πρέπει ο τελευταίος να επικαλεστεί και να αποδείξει ότι η καταγγελία της σύμβασης εργασίας του οφειλόταν σε συγκεκριμένους λόγους, εξαιτίας των οποίων η άσκηση του σχετικού δικαιώματος του εργοδότη υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλει η διάταξη του άρθρου 281 ΑΚ (ΑΠ 521/2022, ΑΠ 711/2021, αμφότερες σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 1512/2918, ΝοΒ 2019/1047).

Τέλος, ουδέποτε θεωρείται καταχρηστική η καταγγελία, όταν έχει ως πραγματικό κίνητρο την πλημμελή εκτέλεση των καθηκόντων του απολυόμενου ή την παράβαση των συμβατικών του υποχρεώσεων, διότι τότε αληθής αιτία της είναι η διατάραξη της εύρυθμης λειτουργίας της επιχείρησης και ο κλονισμός της σχέσης εμπιστοσύνης μεταξύ των μερών που πρέπει να διέπει τη σύμβαση εργασίας (ΑΠ 744/2020, ΑΠ 630/2020, ΑΠ 114/2019, ΑΠ 1253/2018, ΑΠ 1889/2017, όλες σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

ΩΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ ΝΟΕΙΤΑΙ ΚΑΘΕ ΦΥΣΙΚΟ Ή ΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ Ή ΕΝΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΧΩΡΙΣ ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ

που αποτελεί τον τελικό αποδέκτη των προϊόντων ή των υπηρεσιών που προσφέρονται στην αγορά και των οποίων κάνουν χρήση.

ΑΠ 135/2024 (Α3 Πολιτικό Τμήμα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΚΡΥΣΤΑΛΛΙΔΟΥ, Αντιπρόεδρος Α.Π

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΗΛΙΑΣ ΓΙΑΡΕΝΗΣ, Αρεοπαγίτης.

Εξάλλου, από το άρθρο 8 του νόμου 2251/1994 ("προστασία των καταναλωτών"), όπως αυτό ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 10 του νόμου 3587/2007, προκύπτει ότι η ευθύνη του παρέχοντος υπηρεσίες που μπορεί να πρόκειται και για ανώνυμη εταιρεία παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών, μπορεί να είναι είτε ενδοσυμβατική είτε αδικοπρακτική, ανεξάρτητα από προϋφιστάμενη ενοχική σχέση μεταξύ του παρέχοντος τις υπηρεσίες και του προσώπου, το οποίο υπέστη ζημία και χαρακτηρίζεται ως καταναλωτής, σύμφωνα με τις παρ. 3 και 4 του άρθρου 1 του ίδιου νόμου, όπως αυτές ίσχυαν μετά την αντικατάστασή τους με το άρθρο 1 παρ. 4 και παρ. 5 του νόμου 3587/2007 και πριν από την

αντικατάστασή τους με το άρθρο 100 παρ. 3 και παρ. 4 του νόμου 45512/2018, σύμφωνα με τις οποίες οι διατάξεις του νόμου 2251/1994 εφαρμόζονται σε κάθε προμηθευτή, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οποιασδήποτε μορφής, του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, με την επιφύλαξη δε των ειδικών διατάξεων του νόμου αυτού νοείται ως καταναλωτής, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ενώσεις προσώπων χωρίς νομική προσωπικότητα για τα οποία προορίζονται τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που προσφέρονται στην αγορά και τα οποία κάνουν χρήση των προϊόντων ή των υπηρεσιών αυτών, εφόσον αποτελούν τον τελικό αποδέκτη τους.

Ο Σύνδεσμος Ανωνύμων Εταιρειών και Επιχειρηματικότητας αποτελεί όχι μόνο ιστορικό αλλά και δυναμικό παράγοντα του ελληνικού επιχειρηματικού οικοσυστήματος.

Εκατό χρόνια από την ίδρυσή του, με περισσότερα από 1000 μέλη, συνεχίζει την πορεία του, παρέχοντας αδιάλειπτη υποστήριξη γύρω από κρίσιμα νομικά, οικονομικά και επιχειρηματικά θέματα, με ενημερωτικές και επιμορφωτικές δράσεις που ενδυναμώνουν τον διάλογο και τη συνεργασία, ερευνητικό και επιστημονικό έργο και διεθνείς συνεργασίες, που εξασφαλίζουν την κατανόηση των νέων συνθηκών και απελευθερώνουν τον δυναμικό και την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων.

Μέσα από την ιστορική του διαδρομή και τη διαχρονική του σχέση με κορυφαίους συνομιλητές από τη δημόσια, οικονομική και ακαδημαϊκή σφαίρα, ο Σύνδεσμος προσφέρει στα μέλη του ένα πλέγμα από σύγχρονες υπηρεσίες-εργαλεία.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

- ✓ Άμεση ανταπόκριση συμβουλευτικής υποστήριξης των μελών από τη Νομική Υπηρεσία και την Ειδική Υπηρεσία Φοροτεχνικών και Λογιστικών Υποθέσεων
- ✓ Μελέτη και υποστήριξη υποβολής υποθέσεων των μελών στις ανά περίπτωση υπηρεσίες της δημόσιας διοίκησης και παρακολούθηση της εξέλιξής τους
- ✓ Υποστήριξη προετοιμασίας προτάσεων αξιοποίησης χρηματοδοτικών προγραμμάτων και εργαλείων
- ✓ Συμβουλευτική υποστήριξη αναφορικά με μη εξυπηρετούμενα δάνεια
- ✓ Διαμεσολάβηση για εξωδικαστική επίλυση διαφορών
- ✓ Διοργάνωση και φιλοξενία εκδηλώσεων των μελών στους χώρους του Συνδέσμου

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

- ✓ Δικτύωση με εκπροσώπους της δημόσιας διοίκησης, θεσμικών φορέων και άλλων επιχειρήσεων, μέσα από το πρόγραμμα εκδηλώσεων που ενισχύουν την κατανόηση και τον διάλογο και αναδεικνύουν προβληματισμούς και νέες ιδέες
- ✓ Έγκυρη και έγκριτη ενημέρωση και αναλύσεις γύρω από νέες πολιτικές, οικονομικές τάσεις και επιχειρηματικές εξελίξεις
- ✓ Καθημερινά emails με την ημερήσια επικαιρότητα ώστε τα μέλη να ενημερώνονται έγκαιρα για να λαμβάνουν αποφάσεις γνωρίζοντας τις αναγκαίες πληροφορίες
- ✓ Ηλεκτρονική αποστολή του γνωστού και ιδιαίτερα χρήσιμου εδώ και δεκαετίες μηνιαίου περιοδικού «Δελτίον Ανωνύμων Εταιρειών & Επιχειρηματικότητας»

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- ✓ Σεμινάρια και εκδηλώσεις για στελέχη επιχειρήσεων με δυνατότητα πιστοποίησης στις θεματικές της επικαιρότητας με ιδιαίτερα αξιόλογους και προσεκτικά επιλεγμένους εισηγητές

Σε μία εποχή διαρκών προκλήσεων αλλά και σημαντικών προοπτικών, ο Σύνδεσμος παραμένει στο πλευρό των μεγάλων ή μικρότερων εταιρειών ανεξαρτήτου μορφής, συνδράμοντας στην απελευθέρωση του υψηλού δυναμικού και των ταλέντων που αντανάκλα η ελληνική επιχειρηματικότητα.

Ο Πρόεδρος
Σίμος Αναστασόπουλος

ΣΩΜΑΤΕΙΟ * ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1922
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 16 | 106 72 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 210.36.20.274 | 210.36.36.326
FAX : 210.36.26.610
mail@sae-epe.gr | www.sae-epe.gr

ΜΟΝΟ Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΩΝ ΤΥΠΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΝΗΤΙΚΩΝ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΩΝ ΕΛΕΓΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ ΕΥΡΕΣΙΤΕΧΝΙΑΣ

δεδομένου ότι στο ισχύον ελληνικό δίκαιο δεν θεσπίστηκε το εξεταστικό σύστημα, δηλαδή, το σύστημα του προελέγχου των ουσιαστικών προϋποθέσεων (νέο, εφευρετική δραστηριότητα, βιομηχανική εφαρμογή) των αιτήσεων για την απονομή Διπλώματος Ευρεσιτεχνίας.

ΤριμΕφΑθ 281/2025 (ΤΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ 18 ° ΤΜΗΜΑ)
ΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΧΟΥΖΟΥΡΗΣ, Πρόεδρος Εφετών
ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ: ΙΩΑΝΝΑ ΚΑΤΣΟΥΛΙΔΗ, Εφέτης

Με τις διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 1, 6 παρ. 1, 7 παρ. 1 και 2, 10 παρ. 1, 11 παρ. 1, 12 παρ. 1 και 3 και 17 του Ν. 1733/1987 «Περί μεταφοράς τεχνολογίας εφευρέσεων, τεχνολογικής καινοτομίας και σύστασης επιτροπής ατομικής ενέργειας» θεσπίζεται Ιδιωτικού Δικαίου, απόλυτο, αποκλειστικό και χρονικά περιορισμένο δικαίωμα με αντικείμενο το άυλο αγαθό της εφεύρεσης. Όπως μάλιστα συνάγεται από την ερμηνεία των διατάξεων αυτών, το -κατά τα ανωτέρω- δικαίωμα στην εφεύρεση, δημιουργείται με την απονομή του προβλεπόμενου από τις ίδιες διατάξεις, διπλώματος ευρεσιτεχνίας, το οποίο συνιστά διοικητική πράξη που εκδίδεται από τον Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (ΟΒΙ).

Ειδικότερα, από την ερμηνεία των διατάξεων του άρθρου 5 παρ. 1, 3, 4 και 5 και του άρθρου 7 του Ν. 1733/1987 συνάγεται ότι για την έκδοση διπλώματος ευρεσιτεχνίας κατά τη διαδικασία του άρθρου 8 του ίδιου νόμου είναι αναγκαία η σωρευτική συνδρομή αφενός μίας σειράς ουσιαστικών προϋποθέσεων, οι οποίες άπτονται της εφεύρεσης, που πρόκειται να καταστεί αντικείμενο του δικαιώματος και αφετέρου μίας σειράς τυπικών προϋποθέσεων, οι οποίες αναφέρονται στη διοικητική διαδικασία, που πρέπει να τηρηθεί, ώστε να καταστεί δυνατή η απονομή του διπλώματος.

Σύμφωνα δε με τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 1 του ν. 1733/1987 στις ουσιαστικές προϋποθέσεις για την έκδοση διπλώματος ευρεσιτεχνίας συμπεριλαμβάνονται: α) ο χαρακτήρας της εφεύρεσης ως νέας, β) η διαπίστωση εφευρετικής δραστηριότητας ως περιεχομένου της εφεύρεσης και γ) η επιδεκτικότητα της εφεύρεσης προς βιομηχανική εφαρμογή.

Εξάλλου, με τις διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 3, 4 και 5 του ν. 1733/1987, ο νομοθέτης προσδιορίζει κατά τρόπο αυθεντικό τις περιπτώσεις συνδρομής των -κατά τα ανωτέρω- προϋποθέσεων. Συγκεκριμένα, με τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 3 του ως άνω νόμου ορίζεται ότι μία εφεύρεση κρίνεται νέα, όταν δεν ανήκει στη στάθμη της τεχνικής, δηλαδή εφόσον εκφεύγει από οτιδήποτε έχει καταστεί γνωστό οπουδήποτε στον κόσμο (αρχή της οικουμενικότητας)

από γραπτή ή προφορική περιγραφή ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο πριν από την ημερομηνία της κατάθεσης της αίτησης για τη χορήγηση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

Στο πλαίσιο αυτό, νέα εφεύρεση θεωρείται ότι υπάρχει: (α) σε περίπτωση που αναφέρεται στην παραγωγή προϊόντος, όταν το προϊόν αυτό διαφέρει από τα ομοειδή του προϊόντα με ουσιασμένα νέα χαρακτηριστικά και (β) σε περίπτωση που αφορά σε παραγωγή αποτελέσματος, όταν εμφανίζει αξιόλογη βελτίωση ήδη γνωστού αποτελέσματος, η οποία μπορεί να αναφέρεται μόνο στον τρόπο παραγωγής ή μόνο στο αποτέλεσμα ή στην μείωση της αναγκαιότητας για την παραγωγή του δαπάνης ή σε περισσότερους από κοινού ή ακόμη και σε όλους τους παραπάνω τομείς, χωρίς όμως να εμφανίζεται: (α) σαν απλή μόνο προσαρμογή στοιχείων άλλων μεθόδων, τα οποία είναι γνωστά, που δεν επιφέρει οποιονδήποτε αξιόλογο αποτέλεσμα ή βελτίωση, ή (β) σαν απλή χρήση ενός μέσου, το οποίο είναι ήδη γνωστό, σε αντικείμενα διαφορετικά από εκείνα στα οποία είχε χρησιμοποιηθεί προηγουμένως, κατά τον ίδιο όμως τρόπο, κατά τον οποίο πάντοτε γίνονταν η χρησιμοποίησή του, προκειμένου να επιτευχθεί το ίδιο αποτέλεσμα (ΑΠ 1654/2013 ΕΕμπΔ 2013.977, ΑΠ 1344/2012, ΧρΙΔ ΙΓ. 139). Κρίσιμος χρόνος για την έννοια του νέου είναι η ημερομηνία κανονικής κατάθεσης της αίτησης για χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή η ημερομηνία προτεραιότητας (άρθρο 5 παρ. 3 σε συνδυασμό με άρθρο 7 παρ. 10 του ν. 1733/1987).

Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 4 του ν. 1733/1987, μία εφεύρεση εμπεριέχει εφευρετική δραστηριότητα αν, κατά την κρίση ειδικού, δεν προκύπτει με προφανή τρόπο από την υπάρχουσα στάθμη της τεχνικής. Επομένως, για την κατάγνωση της συνδρομής της ανωτέρω προϋπόθεσης, πρέπει να διαπιστώνεται η αδυναμία του μέσου ειδικού προς επίλυση του τεχνικού προβλήματος, το οποίο αποτελεί το αντικείμενο της εφεύρεσης, με την αξιοποίηση της στάθμης της τεχνικής. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, η προϋπόθεση για τη συνδρομή εφευρετικής δραστηριότητας πληρούται, όταν η λύση του τεχνικού προβλήματος, η οποία αποτελεί τον πυρήνα της, βρίσκεται εκτός των δυνατοτήτων του μέσου ειδικού και

εμφανίζεται ως άλμα προόδου, δηλαδή ως επίτευγμα, το οποίο δεν μπορεί να προβλεφθεί από τον μέσο ειδικό και το οποίο δεν αποτελεί κρίκο στην αλυσίδα της τεχνολογικής προόδου, αλλά υπερβαίνει αυτήν.

Κριτήρια της ύπαρξης εφευρετικού ύψους συνιστούν, το είδος του τεχνικού προβλήματος το οποίο επιλύεται με την εφεύρεση, η δυσκολία υπέρβασής του, η αδυναμία του μέσου ειδικού να επιτύχει αυτήν, η ύπαρξη περισσότερων αποτυχημένων προσπαθειών από τρίτους, αλλά και η αντιμετώπιση προβλημάτων, χάρη στην οποία ικανοποιήθηκαν χρόνιες ανάγκες ή δημιουργήθηκε έδαφος οικονομικής και εμπορικής επιτυχίας για τον εφευρέτη. Από την άλλη, η χρήση μίας ήδη γνωστής λύσης για την αντιμετώπιση ενός τεχνικού προβλήματος διαφορετικού από εκείνο, για το οποίο προορίστηκε αυτή αρχικά, συνιστά εφεύρεση αποκλειστικά στην περίπτωση που η μεταφορά αυτή δεν ήταν τεχνικά αναμενόμενη από τον μέσο ειδικό.

Παράλληλα, η εφαρμογή ισοδύναμων μέσων ενός ήδη λυμένου τεχνικού προβλήματος αποτελεί εφεύρεση, μόνο εφόσον το ισοδύναμο μέσο δεν είναι γνωστό στον μέσο ειδικό (ΑΠ 1654/2013, ΕΕμΠΔ 2013/977, ΑΠ 1344/2012, ΧρΙΔ ΙΓ. 139, ΕφΑΘ 11/2012, ΔΕΕ 2013/132). Σύμφωνα, τέλος, με τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 5 του ν. 1733/1987, μία εφεύρεση θεωρείται επιδεκτική βιομηχανικής εφαρμογής, όταν το αντικείμενό της μπορεί να παραχθεί ή να χρησιμοποιηθεί σε οποιονδήποτε τομέα παραγωγικής δραστηριότητας.

Ενόψει όσων εκτίθενται παραπάνω, τα ουσιαστικά γνωρίσματα, τα οποία αποτελούν το περιεχόμενο καθεμιάς από τις παραπάνω προϋποθέσεις, αποτελούν απαραίτητα στοιχεία της έννοιας της εφεύρεσης, όπως αυτή ορίζεται από το ν. 1733/1987 και κατ' επέκταση πρέπει να συντρέχουν για την έκδοση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, με την οποία δημιουργείται το δικαίωμα σε αυτήν.

Ωστόσο, όπως προκύπτει από τις διατάξεις των άρθρων 7 και 8 του ν. 1733/1987, η συνδρομή τους ελέγχεται σε περιορισμένη μόνο έκταση κατά τη διοικητική διαδικασία, η οποία προηγείται της έκδοσης του διπλώματος και η οποία ως βασικό της αντικείμενο έχει τον έλεγχο της συνδρομής των τυπικών προϋποθέσεων της σχετικής αίτησης και των αρνητικών προϋποθέσεων για την έκδοση διπλώματος ευρεσιτεχνίας, όπως αυτές ορίζονται από τη διάταξη του άρθρου 15 του ν. 1733/1987. Ειδικότερα, η διαδικασία για την απονομή ελληνικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας, όπως αποτυπώνεται στο άρθρο 8 Ν. 1733/1987, περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια: α) έλεγχο του «πλήρους και κανονικού» των κατατεθειμένων δικαιολογητικών (άρ-

θρο 7 παρ. 1, 2 και 8, 9 σε συνδυασμό με το άρθρο 8 παρ. 1 και 2 Ν. 1733/1987), β) έλεγχοι αρνητικών προϋποθέσεων (δημόσια τάξη, χρηστά ήθη, θεραπευτικές μέθοδοι κ.λπ., άρθρο 8 παρ. 2 σε συνδυασμό με τα άρθρα 5 παρ. 2, 6 και 8 Ν. 1733/1987), γ) σύνταξη έκθεσης έρευνας (άρθρο 8 παρ. 3, 8 Ν. 1733/1987), δ) χορήγηση διπλώματος (άρθρο 8 του ίδιου Νόμου).

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι στο ισχύον ελληνικό δίκαιο δεν θεσπίστηκε το εξεταστικό σύστημα, δηλαδή, το σύστημα του προελέγχου των ουσιαστικών προϋποθέσεων (νέο, εφευρετική δραστηριότητα, βιομηχανική εφαρμογή) των αιτήσεων για την απονομή Διπλώματος Ευρεσιτεχνίας. Εφόσον έχουν ολοκληρωθεί τα δύο πρώτα στάδια, ο ΟΒΙ είναι υποχρεωμένος να χορηγήσει το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ανεξάρτητα από το αν πληρούνται ή όχι για την κάθε συγκεκριμένη «εφεύρεση», που του υποβάλλεται, οι ουσιαστικές προϋποθέσεις του άρθρου 5 Ν. 1733/1987 (νέο, εφευρετική δραστηριότητα, βιομηχανική εφαρμογή).

ΟΤΑΝ ΕΝΑ ΚΡΑΤΟΣ ΜΕΛΟΣ ΘΕΣΠΙΖΕΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΟΛΙΤΟΓΡΑΦΗΣΗΣ ΠΟΥ ΒΑΣΙΖΕΤΑΙ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΣΤΟ ΠΕΡΑΣ ΤΗΣ ΟΠΟΙΑΣ ΧΟΡΗΓΕΙΤΑΙ Η ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΕΝΑΝΤΙ ΠΡΟΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ Ή ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

το κράτος αυτό αγνοεί προδήλως την απαίτηση μιας τέτοιας ιδιαίτερης σχέσης αλληλεγγύης και πίστης, η οποία χαρακτηρίζεται από την αμοιβαιότητα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων μεταξύ του κράτους μέλους και των υπηκόων του, και, ως εκ τούτου, διαρρηγνύει την αμοιβαία εμπιστοσύνη στην οποία στηρίζεται η ιθαγένεια της Ένωσης, κατά παράβαση του άρθρου 20 ΣΛΕΕ και της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ.

Απόφαση του ΔΕΕ της 29.4.2025 (τμήμα μείζονος συνθέσεως), Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά της Δημοκρατίας της Μάλτας, υπόθ. C-181/23

88 Περαιτέρω, στους πολίτες της Ένωσης απονέμονται πολιτικά δικαιώματα για τη διασφάλιση της συμμετοχής τους στον δημοκρατικό βίο της Ένωσης, τα οποία προβλέπονται στα άρθρα 10 και 11 ΣΕΕ και εξειδικεύονται στα άρθρα 20, 22 και 24 ΣΛΕΕ. Πρόκειται, μεταξύ άλλων, για το δικαίωμα να υποβάλουν πρόταση πρωτοβουλίας, το δικαίωμα να αναφέρονται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το δικαίωμα να προσφεύγουν στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή, το δικαίωμα να απευθύνονται στα θεσμικά και συμβουλευτικά όργανα της Ένωσης σε μία από τις επίσημες γλώσσες της Ένωσης, καθώς και το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές στο κράτος μέλος κατοικίας τους, υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους.

89 Συναφώς, ασκώντας τα πολιτικά δικαιώματα που τους απονέμουν τα άρθρα 10 και 11 ΣΕΕ, οι πολίτες της Ένωσης μετέχουν άμεσα στον δημοκρατικό βίο της Ένωσης. Πράγματι, η λειτουργία της Ένωσης στηρίζεται στην αντιπροσωπευτική δημοκρατία, η οποία συγκεκριμενοποιεί την αξία της δημοκρατίας, ήτοι μία από τις αξίες στις οποίες, σύμφωνα με το άρθρο 2 ΣΕΕ, βασίζεται η Ένωση [πρβλ. αποφάσεις της 19ης Δεκεμβρίου 2019, *Purpinck* κ.λπ. κατά Επιτροπής, C 418/18 P, EU:C:2019:1113, σκέψη 65, της 19ης Νοεμβρίου 2024, Επιτροπή κατά Τσεχικής Δημοκρατίας (Δικαίωμα του εκλέγεσθαι και ιδιότητα μέλους πολιτικού κόμματος), C 808/21, EU:C:2024:962, σκέψεις 114 και 115, και της 19ης Νοεμβρίου 2024, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Δικαίωμα του εκλέγεσθαι και ιδιότητα μέλους πολιτικού κόμματος), C 814/21, EU:C:2024:963, σκέψεις 112 και 113]. Επομένως, η εκ μέρους των κρατών μελών άσκηση της αρμοδιότητάς τους να καθορίζουν τις προϋποθέσεις χορήγησης ιθαγένειάς τους επηρεάζει τη λειτουργία της Ένωσης ως κοινής έννομης τάξης.

90 Τέλος, η ιθαγένεια της Ένωσης παρέχει επίσης σε κάθε υπήκοο κράτους μέλους το δικαίωμα, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 20, παράγραφος 2, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ και συγκεκριμενοποιείται στο άρθρο 23 ΣΛΕΕ, να απολαύει, σε τρίτη χώρα στην οποία το εν λόγω κράτος μέλος δεν εκπροσωπείται, της διπλωματικής και προξενικής προστα-

σίας των άλλων κρατών μελών, υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν και έναντι των υπηκόων των κρατών αυτών.

91 Υπό το πρίσμα των διαφορών αυτών δικαιωμάτων, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι οι διατάξεις περί ιθαγένειας της Ένωσης περιλαμβάνονται μεταξύ των θεμελιωδών διατάξεων των Συνθηκών οι οποίες, εντασσόμενες στο πλαίσιο του ειδικού συστήματος της Ένωσης, είναι διαρθρωμένες κατά τέτοιο τρόπο ώστε να συμβάλλουν στην υλοποίηση της διαδικασίας ολοκλήρωσης, η οποία αποτελεί τον λόγο ύπαρξης της ίδιας της Ένωσης, και συνιστούν, ως εκ τούτου, αναπόσπαστο τμήμα του συνταγματικού πλαισίου της [πρβλ. γνωμοδότηση 2/13 (Προσχώρηση της Ένωσης στην ΕΣΔΑ), της 18ης Δεκεμβρίου 2014, EU:C:2014:2454, σκέψη 172].

92 Ομοίως, λαμβανομένου υπόψη τόσο του περιεχομένου των δικαιωμάτων που συνδέονται με την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης, περί των οποίων γίνεται λόγος στις σκέψεις 86 έως 90 της παρούσας απόφασης, όσο και του γεγονότος ότι η ιδιότητα αυτή απορρέει αυτομάτως από την ιδιότητα του υπηκόου κράτους μέλους, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως κρίνει ότι η ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης συνιστά τη θεμελιώδη ιδιότητα των υπηκόων των κρατών μελών [πρβλ. αποφάσεις της 20ής Σεπτεμβρίου 2001, *Grzelczyk*, C 184/99, EU:C:2001:458, σκέψη 31 της 18ης Ιανουαρίου 2022, *Wiener Landesregierung* (Ανάκληση διαβεβαιώσεως περί πολιτογράφησης), C 118/20, EU:C:2022:34, σκέψεις 38 και 58 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 5ης Σεπτεμβρίου 2023, *Udlændingeg og Integrationsministeriet* (Απώλεια της δανικής ιθαγένειας), C 689/21, EU:C:2023:626, σκέψεις 29 και 38 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

93 Επομένως, η ιθαγένεια της Ένωσης αποτελεί μία από τις κύριες εκφάνσεις αλληλεγγύης η οποία, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 91 της παρούσας απόφασης, συνιστά το θεμέλιο της διαδικασίας ολοκλήρωσης και, κατά συνέπεια, αποτελεί μέρος της ταυτότητας της Ένωσης ως μιας ιδιαίτερης έννομης τάξης, την οποία τα κράτη μέλη αποδέχθηκαν με βάση την αρχή της αμοιβαιότητας (αποφάσεις της 15ης Ιουλίου 1964, *Costa*, 6/64, EU:C:1964:66, σ.

1191 έως 1206, και της 21ης Δεκεμβρίου 2021, Euro Box Promotion κ.λπ., C 357/19, C 379/19, C 547/19, C 811/19 και C 840/19, EU:C:2021:1034, σκέψη 246).

94 Επιπλέον, δυνάμει της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, εναπόκειται σε κάθε κράτος μέλος, μεταξύ άλλων, να απέχει από κάθε μέτρο ικανό να θέσει σε κίνδυνο την υλοποίηση των στόχων της Ένωσης [απόφαση της 4ης Ιουλίου 2023, Meta Platforms κ.λπ. (Γενικοί όροι χρήσης κοινωνικού δικτύου), C 252/21, EU:C:2023:537, σκέψη 53].

95 Επομένως, η άσκηση της αρμοδιότητας των κρατών μελών σε σχέση με τον καθορισμό των προϋποθέσεων χορήγησης της ιθαγένειας κράτους μέλους δεν είναι, όπως και η άσκηση της αρμοδιότητά τους σε σχέση με τον καθορισμό των προϋποθέσεων απώλειας της ιθαγένειας, άνευ ορίων. Ειδικότερα, η ιθαγένεια της Ένωσης στηρίζεται στις κοινές αξίες του άρθρου 2 ΣΕΕ και στην αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών ότι κανένα από αυτά δεν ασκεί την εν λόγω αρμοδιότητα κατά τρόπο προδήλως ασυμβίβαστο με την ίδια τη φύση της ιθαγένειας της Ένωσης.

96 Συναφώς, από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι ο δεσμός της ιθαγένειας κράτους μέλους έχει ως θεμέλιο την ιδιαίτερη σχέση αλληλεγγύης και πίστης που υπάρχει μεταξύ του κράτους αυτού και των υπηκόων του καθώς και στην αμοιβαιότητα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων [πρβλ. αποφάσεις της 17ης Δεκεμβρίου 1980, Επιτροπή κατά Βελγίου, 149/79, EU:C:1980:297, σκέψη 10, της 3ης Ιουλίου 1986, Lawrie-Blum, 66/85, EU:C:1986:284, σκέψη 27, της 26ης Απριλίου 2007, Αλεβίζος, C 392/05, EU:C:2007:251, σκέψη 70, της 2ας Μαρτίου 2010, Rottmann, C 135/08, EU:C:2010:104, σκέψη 51, και της 25ης Απριλίου 2024, Stadt Duisburg (Απώλεια της γερμανικής ιθαγένειας), C 684/22 έως C 686/22, EU:C:2024:345, σκέψη 37].

97 Στο ίδιο πνεύμα, από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 20, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, ΣΛΕΕ προκύπτει ότι οι πολίτες της Ένωσης έχουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στις Συνθήκες. Κατά το άρθρο 20, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, η ιδιαίτερη σχέση αλληλεγγύης και πίστης που υφίσταται μεταξύ κάθε κράτους μέλους και των πολιτών του αποτελεί επίσης το θεμέλιο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που επιφυλάσσουν οι Συνθήκες στους πολίτες της Ένωσης.

98 Όσον αφορά τη δημιουργία μιας τέτοιας ιδιαίτερης σχέσης αλληλεγγύης και πίστης, από τη νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 81 της παρούσας απόφασης προκύπτει ότι ο καθορισμός των προϋποθέσεων χο-

ρήγησης της ιθαγένειας κράτους μέλους δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Ένωσης, αλλά στην αρμοδιότητα κάθε κράτους μέλους το οποίο διαθέτει ευρύ περιθώριο εκτίμησης κατά την επιλογή των εφαρμοστέων κριτηρίων, υπό την προϋπόθεση ότι τα κριτήρια αυτά εφαρμόζονται τηρουμένου του δικαίου της Ένωσης.

99 Πάντως, ένα κράτος μέλος αγνοεί προδήλως την απαίτηση μιας τέτοιας ιδιαίτερης σχέσης αλληλεγγύης και πίστης, η οποία χαρακτηρίζεται από την αμοιβαιότητα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων μεταξύ του κράτους μέλους και των υπηκόων του, και, ως εκ τούτου, διαρρηγνύει την αμοιβαία εμπιστοσύνη στην οποία στηρίζεται η ιθαγένεια της Ένωσης, κατά παράβαση του άρθρου 20 ΣΛΕΕ και της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, όταν θεσπίζει και εφαρμόζει πρόγραμμα πολιτογράφησης που βασίζεται σε διαδικασία συναλλακτικού χαρακτήρα μεταξύ του εν λόγω κράτους μέλους και των προσώπων που υποβάλλουν αίτηση στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού, κατά το πέρασ της οποίας η ιθαγένεια του εν λόγω κράτους μέλους και, ως εκ τούτου, η ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης χορηγείται κατ' ουσίαν έναντι προκαθορισμένων πληρωμών ή επενδύσεων.

100 Πράγματι, ένα τέτοιο πρόγραμμα ισοδυναμεί με εμπορευματοποίηση της ιδιότητας του πολίτη κράτους μέλους και, κατ' επέκταση, της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης, η οποία δεν συμβιβάζεται με την αντίληψη της εν λόγω θεμελιώδους ιδιότητας, όπως αυτή απορρέει από τις Συνθήκες.

101 Επιπλέον, υπενθυμίζεται ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να αναγνωρίζουν τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την απονομή σε ορισμένο πρόσωπο, από άλλο κράτος μέλος, της ιθαγένειας του τελευταίου, με σκοπό την άσκηση των δικαιωμάτων και ελευθεριών που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης [πρβλ. αποφάσεις της 7ης Ιουλίου 1992, Micheletti κ.λπ., C 369/90, EU:C:1992:295, σκέψη 10, της 2ας Οκτωβρίου 2003, Garcia Avello, C 148/02, EU:C:2003:539, σκέψη 28, και της 19ης Οκτωβρίου 2004, Zhu και Chen, C 200/02, EU:C:2004:639, σκέψη 39]. Η πολιτογράφηση έναντι ανταλλάγματος, ήτοι έναντι προκαθορισμένων πληρωμών ή επενδύσεων, όχι μόνον αντιβαίνει στην αρχή της καλόπιστης συνεργασίας, αλλά είναι επίσης ικανή να κλονίσει την αμοιβαία εμπιστοσύνη στην οποία στηρίζεται η εν λόγω απαίτηση αναγνώρισης δεδομένου ότι η αμοιβαία εμπιστοσύνη συνδέεται με την παραδοχή ότι η χορήγηση της ιθαγένειας κράτους μέλους στηρίζεται σε ιδιαίτερη σχέση αλληλεγγύης και πίστης η οποία δικαιολογεί τη χορήγηση των δικαιωμάτων που απορρέουν, ειδικότερα, από την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΙΤΗΣΙΑΣ

HELLENIC MEDIATION & ARBITRATION CENTRE

Το Ελληνικό Κέντρο Διαμεσολάβησης & Διαιτησίας είναι αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία που ιδρύθηκε στην Αθήνα το 2010.

Το Ελληνικό Κέντρο Διαμεσολάβησης και Διαιτησίας στοχεύει:

- να φέρει σε επαφή τις επιχειρήσεις και το ελληνικό δικαστικό σύστημα με τη διαμεσολάβηση και να τους επιτρέψει να την κατανοήσουν,
- να παρέχει στις επιχειρήσεις μία απλή και οικονομική μέθοδο διευθέτησης των διαφορών τους σε ένα περιβάλλον που οδηγεί στον διάλογο και διασφαλίζει την επαγγελματικότητα,
- να δημιουργήσει ένα ευνοϊκό κλίμα για τη Διαμεσολάβηση χρησιμοποιώντας διαμεσολαβητές επιλεγμένους από το κέντρο με τα απαραίτητα προσόντα, οι οποίοι να επωφελούνται από την εκατέρωθεν εμπειρία,
- να προωθήσει την εφαρμογή στην Ελλάδα των εναλλακτικών μεθόδων επιλύσεως των διαφορών, στις οποίες περιλαμβάνονται η διαμεσολάβηση και η διαιτησία.

Το Ελληνικό Κέντρο Διαμεσολάβησης και Διαιτησίας διασφαλίζει την εφαρμογή και παρακολουθεί την εξέλιξη της διαμεσολάβησης προτείνοντας ένα αμερόληπτο και ανεξάρτητο πρόσωπο εξοικειωμένο με τις σχετικές τεχνικές: τον διαμεσολαβητή.

Σε ουδέτερο τόπο, με τη βοήθεια του διαμεσολαβητή και παρουσία των δικηγόρων τους, οι επιχειρήσεις έχουν τη δυνατότητα να εκθέσουν τα αιτήματά τους και να επιτύχουν έναν φιλικό διακανονισμό της διαφοράς τους με απόλυτη εχεμύθεια.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ & ΔΙΑΙΤΗΣΙΑΣ

Πανεπιστημίου 16, 106 72 Αθήνα

Τηλ.: 210 36 20 274

Fax: 210 36 26 610

www.hellenic-mediation.gr

info@hellenic-mediation.gr